

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr 2/2017
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 12 stycznia 2017 r.

RAPORT Z WIZYTACJI
(profil ogólnoakademicki)

dokonanej w dniach 1-2 czerwca 2017 r. na kierunku

germanistyka

prowadzonym

na Wydziale Neofilologii

Uniwersytetu Warszawskiego

Warszawa 2017

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu.....	4
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej.....	4
1.2. Informacja o procesie oceny.....	4
2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku	5
3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej.....	6
4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej.....	7
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni.....	7
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1	7
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	11
Zalecenia.....	12
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	12
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2	12
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	25
Zalecenia.....	28
1. Dostosowanie modułów zajęć, przygotowujących do zawodu nauczyciela do wymogów standardu kształcenia nauczycieli w zakresie:	28
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	29
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3	29
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	32
Zalecenia.....	33
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	33
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4	33
Zalecenia.....	37
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia.....	37
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5	37
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	38
Zalecenia.....	38
Kryterium 6. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia	39
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6	39
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	40
Zalecenia.....	41
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	41
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7	41
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8	44
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	47
Zalecenia.....	47

8. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny47

Załączniki: **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych..... **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 4. Wykaz nauczycieli akademickich, którzy mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (spośród nauczycieli akademickich, którzy złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego).... **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 5. Wykaz nauczycieli akademickich, którzy nie mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (spośród nauczycieli akademickich, którzy złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego).... **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 6. Wykaz modułów zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 7. Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: prof. dr hab. Dariusz Dolański, członek PKA

członkowie:

1. dr hab. Zenon Weigt, prof. UŁ, ekspert PKA
2. dr hab. Marek Cieszkowski, prof. UKW, ekspert PKA
3. dr Jacek Lewicki, ekspert ds. postępowania oceniającego
4. Paweł Adamiec, ekspert student

1.2. Informacja o procesie oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku germanistyka prowadzonym na Wydziale Neofilologii Uniwersytetu Warszawskiego została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez PKA na rok akademicki 2016/2017. Kierunek germanistyka powstał z przekształcenia kierunku filologia w specjalności filologia germańska, na którym wizytacja odbyła się w roku akademickim 2010/2011, a kierunek uzyskał ocenę pozytywną (Uchwała nr 1033/2011 Prezydium PKA).

Wizytacja kierunku germanistyka została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z procedurą obowiązującą od 12.01.2017 r. Raport Zespołu Oceniającego został opracowany po zapoznaniu się z przedłożonym przez uczelnię raportem samooceny oraz na podstawie przedstawionej

w toku wizytacji dokumentacji, spotkań i rozmów przeprowadzonych z władzami Uniwersytetu Warszawskiego, Wydziału Neofilologii i Instytutu Germanistyki, pracownikami i studentami ocenianego kierunku, hospitacji zajęć, przeglądu infrastruktury dydaktycznej oraz oceny losowo wybranych prac dyplomowych i etapowych.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku

(jeśli kierunek jest prowadzony na różnych poziomach kształcenia, informacje należy przedstawić dla każdego poziomu kształcenia)

Nazwa kierunku studiów	germanistyka
Poziom kształcenia (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	Studia I i II stopnia
Profil kształcenia	ogólnoakademicki
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne (I i II stopnia) niestacjonarne (II stopnia)
Nazwa obszaru kształcenia, do którego został przyporządkowany kierunek (w przypadku, gdy kierunek został przyporządkowany do więcej niż jednego obszaru kształcenia należy podać procentowy udział liczby punktów ECTS dla każdego z tych obszarów w liczbie punktów ECTS przewidzianej w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia)	Obszar nauk humanistycznych
Dziedziny nauki/sztuki oraz dyscypliny naukowe/artystyczne, do których odnoszą się efekty kształcenia na ocenianym kierunku (zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 8 sierpnia 2011 w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych, Dz.U. 2011 nr 179 poz. 1065)	dziedzina nauk humanistycznych, dyscypliny: – językoznawstwo – literaturoznawstwo – kulturoznawstwo
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS przewidziana w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia	Studia I stopnia – 6 sem., 180 ECTS Studia II stopnia – 4 sem., 120 ECTS
Specjalności realizowane w ramach kierunku studiów	Studia I stopnia: opcjonalnie przygotowanie do zawodu nauczyciela – specjalność glottodydaktyczna. Studia II stopnia: – specjalizacja tłumaczeniowa, – specjalizacja z zakresu historii kultury i komparatystyki kulturowej, – specjalizacja z zakresu komunikacji międzykulturowej, – specjalizacja z glottodydaktyki, – specjalizacja językoznawczo-tłumaczeniowa, – specjalizacja z zakresu historii literatury i krytyki literackiej, – specjalizacja z zakresu polsko-niemieckich studiów transkulturowych.

Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwentów	Studia I stopnia – licencjat Studia II stopnia - magister	
Liczba nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego	49 dla I stopnia 47 dla II stopnia	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	425	68
Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów na studiach stacjonarnych	I st.: 2650 II st. 780-840 (w zależności od ścieżki kształcenia)	II st.: 304

3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Ocena stopnia spełnienia kryterium¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadowalająca/ Częściowa / Negatywna
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni	W pełni
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	Zadowalająca
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	W pełni
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	W pełni
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia	W pełni
Kryterium 6. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia	W pełni
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	W pełni
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia	W pełni

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów, w obrębie którego ocena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe argumenty i informacje oraz syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli 1.

¹ W przypadku gdy oceny dla poszczególnych poziomów kształcenia różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

Jednostka stosując się do zaleceń zawartych w *Raporcie z wizytacji*, przyjęła zmiany w programie studiów w odniesieniu do w modułów dotyczących przygotowania nauczycielskiego, które umożliwiają prawidłową realizację wymogów określonych w *Rozporządzeniu MNiSW z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela* (Dz. U. 2012, poz. 131). Odpowiednia dokumentacja została załączona do odpowiedzi na raport, co pozwala na sformułowanie w kryterium 2. oceny w pełni.

Tabela 1

Kryterium	Ocena spełnienia kryterium ¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadawalająca/ Częściowa
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	w pełni

4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni

- 1.1. Koncepcja kształcenia
- 1.2. Badania naukowe w dziedzinie / dziedzinach nauki / sztuki związanej / związanych z kierunkiem studiów
- 1.3. Efekty kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Koncepcja kształcenia

Opracowana i realizowana w Instytucie Germanistyki UW koncepcja kształcenia na kierunku *germanistyka* na studiach I i II stopnia wpisuje się w *Misję Uniwersytetu Warszawskiego*, która została przyjęta przez Senat UW 26 września 2001 r. W dokumencie tym mówi się o wartościach, stanowiących podstawę działalności uczelni: a) jedności nauki i nauczania (wymiar fundamentalny), b) zapewnianiu dostępu do wiedzy (wymiar społeczny); c) kształtowaniu polskich elit, które w swej działalności będą posługiwać się zasadą *imperio rationis* a nie *ratione imperii* (wymiar obywatelski), oraz d) wartościach uniwersalnych i lokalnych (wymiar kulturalny). Uszczegółowieniem *Misji* jest *Strategia UW*, którą uchwalono 13 marca 2002 r. (uchwała Senatu UW nr 109), a następnie 17 grudnia 2008 r. (uchwała Senatu UW nr 34) w wersji rozszerzonej i zmodyfikowanej. Obejmuje ona opis priorytetów i celów strategicznych, do których należą: doskonalenie nauczania i programów edukacyjnych, rozwój i intensyfikacja badań naukowych, realizacja programu inwestycyjnego, informatyzacja uczelni, poprawa jakości zarządzania, rozszerzenie współpracy z otoczeniem i umiędzynarodowienie.

Misja i strategia Wydziału Neofilologii została przyjęta 28 maja 2013 r. Jest zbieżna z *Misją i strategią Uniwersytetu Warszawskiego*, a zwłaszcza z takimi jej elementami, jak rozwijanie potencjału naukowego, prowadzenie badań naukowych na najwyższym poziomie, dbałość o wysoką jakość kształcenia, dostosowanie bogatej oferty edukacyjnej do potrzeb zmieniającego się rynku pracy, wykorzystanie nowych technologii w nauczaniu oraz angażowanie się w dialog kultur, także poprzez kontakty z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi (instytucje lokalne, organizacje kulturalno-edukacyjne itp.). Przekonanie o konieczności ciągłego monitorowania strategii wydziału przejawia się w tym, że 6 października 2015 r. Rada Wydziału Neofilologii przyjęła *Strategię Średniookresową Rozwoju Wydziału Neofilologii na lata 2015-2018*. Z analizy dokumentacji wynika, że Wydział Neofilologii dysponuje właściwym potencjałem naukowym, dydaktycznym i organizacyjnym dla zapewnienia realizacji wszystkich wytyczonych celów.

Główne założenia i cele polityki jakości kształcenia w Instytucie Germanistyki wynikają z dokumentów nadrzędnych i stanowią ich rozwinięcie.

Koncepcja kształcenia wypracowana w Instytucie Germanistyki UW charakteryzuje się połączeniem kształcenia filologicznego w zakresie języka niemieckiego z szerszą wiedzą na temat krajów obszaru tego języka w zakresie kultury, społeczeństwa i polityki, czego wyrazem jest nazwa kierunku – germanistyka, a nie filologia germańska, która zwykle używana jest w odniesieniu do kierunków studiów o podobnych celach i zakresie kształcenia. Podstawowym jednak założeniem koncepcji kształcenia jest zdobycie określonych kompetencji językowych poprzez stopniowy rozwój słownictwa i wiedzy gramatycznej oraz rozwój umiejętności posługiwania się językiem niemieckim w różnych obszarach komunikacji. Wraz z rozwojem kompetencji językowych studenci nabywają także umiejętność krytycznej analizy omawianych treści, argumentowania oraz formułowania wniosków, zarówno w formie pisemnej, jak i ustnej.

Tak sformułowana koncepcja kształcenia jest też odpowiedzią na potrzeby rynku pracy, zwłaszcza podmiotów działających w obszarze kontaktów polsko-niemieckich kontaktów gospodarczych, które poszukują na rynku pracy osób posiadających nie tylko kompetencje językowe, ale także interkulturowe.

W planach rozwoju koncepcji kształcenia jednostka uwzględnia postęp, dokonujący się w zakresie dyscyplin humanistycznych (językoznawstwo, literaturoznawstwo, kulturoznawstwo) oraz dyscyplin pokrewnych, co w bezpośredni sposób wiąże się z prowadzonymi badaniami naukowymi i realizowanymi projektami badawczymi (m.in. w ramach Germanistycznego Partnerstwa Instytutów GIP czy międzynarodowego projektu pt. *Literatura – Konteksty*, którego sygnatariuszami są Instytut Germanistyki UW, Instytut Neofilologii UP im. KEN w Krakowie, Sekcja Germanistyki na Wydziale Nauk Humanistycznych i Kulturoznawstwa Universität Wuppertal oraz Instytut Filologii Angielskiej i Germańskiej Universidad Santiago de Compostela).

Istotnym elementem realizowanej koncepcji kształcenia jest jego umiędzynarodowienie, dzięki wieloletniej współpracy Instytutu Germanistyki z partnerami zagranicznymi w ramach umów bilateralnych, m.in. z uniwersytetami w Tybindze, Hamburgu, Berlinie i Saarbrücken, aktywnej wymianie pracowników i studentów w programie Erasmus+ oraz uczestnictwie w projektach międzynarodowych i konferencjach o zasięgu międzynarodowym.

Koncepcja kształcenia i działalność naukowo-badawcza Instytutu Germanistyki świadczą o tym, że jednostka jednoznacznie określiła swoją rolę i dba o swoją pozycję. Przygotowuje

kadry nie tylko dla rynku lokalnego czy regionalnego, ale dla działających globalnie firm i instytucji. Dostosowywanie oferty edukacyjnej do zmieniających się potrzeb zarówno studentów, jak i otoczenia społeczno-gospodarczego było i jest procesem ciągłym, którego efekty najbardziej skutecznie weryfikuje z jednej strony zainteresowanie potencjalnych kandydatów studiami, a z drugiej zainteresowanie rynku pracy absolwentami germanistyki.

Badania naukowe związane z kierunkiem studiów

Koncepcja studiów skorelowana została z prowadzonymi w Instytucie Germanistyki badaniami naukowymi. Dotyczą one m.in.: kształcenia językowego i międzykulturowego w różnych grupach wiekowych, rozwoju zawodowego nauczycieli języków obcych oraz dydaktyki szkoły wyższej (Zakład Glottodydaktyki), lingwistyki kontaktu językowego, kulturowej lingwistyki tekstu, dyskursu i mediów w ujęciu diachronicznym, synchronicznym i kontrastywnym, leksykologii i leksykografii (Zakład Językoznawstwa Germańskiego), polskiej i niemieckiej literatury i sztuki doby średniowiecza, związków literatury z muzyką i sztukami pięknymi, zagadnień wielokulturowości w polskiej i niemieckojęzycznej literaturze oraz twórczości współczesnych pisarzy i pisarek niemieckiego obszaru językowego (Zakład Komparatystyki Kulturowej i Literackiej), przydatności teorii kulturoznawczych we współczesnym kulturoznawstwie, zmian zachodzących w Niemczech pod wpływem obecności imigrantów, a także sposobów wykorzystania wiedzy z zakresu różnic kulturowych w relacjach polsko-niemieckich oraz szerzej – w procesie komunikacji międzykulturowej (Zakład Studiów nad Krajami Niemieckiego Obszaru Językowego), dialogu literatury z innymi formami piśmiennictwa oraz literaturoznawstwa z innymi dyscyplinami, roli i miejsca literatury w interkulturowym dyskursie estetycznym, społecznym i politycznym, teatru i filmu, sporów i polemik w dyskursie literackim i literaturoznawczym oraz studiów interdyscyplinarnych, umiejscowionych na styku historii literatury i historii kultury (Zakład Literatur Niemieckiego Obszaru Językowego).

Zakres prowadzonych badań jest szeroki i różnorodny. Instytut Germanistyki, korzystając ze wzorców wypracowanych w ostatnich dziesięcioleciach przez polskie neofilologie i mając w nich swój znaczący udział, ciągle je wzbogaca, mając wyraźny wpływ na kształtowanie się współczesnych paradygmatów badawczych. Wyniki badań wykorzystywane są w kształceniu studentów, co świadczy o ich przydatności i właściwej redystrybucji wiedzy.

Efekty kształcenia

W 2012 roku została podjęta *Uchwała Senatu UW nr 512 z dnia 16 maja 2012 r. w sprawie określenia efektów kształcenia dla kierunków studiów na Uniwersytecie Warszawskim*, która określała m.in. efekty kształcenia dla kierunku germanistyka prowadzonego na Wydziale Neofilologii. Jednostka przyporządkowała wówczas efekty kształcenia na kierunku germanistyka do obszaru nauk humanistycznych i dziedziny nauk humanistycznych (60%) w dyscyplinach literaturoznawstwo, językoznawstwo i kulturoznawstwo oraz obszaru nauk społecznych i dziedziny nauk społecznych (40%) w dyscyplinach nauki o mediach, nauki o polityce, nauki o poznaniu i komunikacji społecznej i pedagogika. W 2016 roku jednostka poddała ocenie efekty kształcenia, zauważając – co pokrywa się z opinią ZO PKA – że kierunkowe efekty kształcenia odnoszące się do obszaru nauk społecznych, odpowiadają także obszarowym efektom kształcenia odnoszącym się do nauk humanistycznych (w tabeli

podniesień często odwoływano się do dwóch podobnych efektów, po jednym w każdym obszarze), a treści realizowane w ramach z obszaru nauk społecznych odpowiadają zakresowi badań prowadzonych w jednostce dotyczących kulturoznawstwa i glottodydaktyki. Od roku akademickiego 2017/2018 postanowiono więc zweryfikować koncepcję kształcenia i zrezygnować z dwuobszarowości, przypisując efekty kształcenia jedynie do obszaru nauk humanistycznych i dziedziny nauk humanistycznych w dyscyplinach językoznawstwo, literaturoznawstwo i kulturoznawstwo. Zmienione efekty kształcenia zostały przyjęte *Uchwałą nr 519 Senatu Uniwersytetu Warszawskiego z dnia 20 kwietnia 2016 r. w sprawie zatwierdzenia efektów kształcenia dla kierunków studiów prowadzonych przez Wydział Neofilologii*. ZO PKA ocenia to działanie jako idące w we właściwym kierunku.

Efekty kształcenia zostały skonstruowane w taki sposób, że każdemu obszarowemu efektowi kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych odpowiada od jeden lub kilka kierunkowych efektów kształcenia, przy czym pokryte zostały wszystkie efekty obszarowe. Efekty kierunkowe są spójne z efektami obszarowymi, co przejawia się we właściwym sposobie definiowania wiedzy z zakresu dyscyplin humanistycznych i powiązaniu jej z umiejętnościami i kompetencjami społecznymi, w tym także tymi, które są niezbędne w pracy badawczej. Efekty kształcenia sprofilowano w kierunku przygotowania studentów do prowadzenia badań naukowych na studiach I stopnia i włączania ich w badania naukowe na studiach II stopnia. Ponadto należy zaznaczyć, że efekty kształcenia na studiach II stopnia w różnym stopniu i w różnym zakresie pogłębiają i rozszerzają wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne opisane w efektach kształcenia na studiach I stopnia. Opis efektów kształcenia obejmuje również efekty kształcenia dotyczące drugiego języka obcego. Na studiach I stopnia zgodnie z wymogami określonymi dla poziomu B2 ESOKJ oraz na studiach II stopnia o na poziomie minimum B2+. W obydwu przypadkach liczba efektów kształcenia wydaje się być odpowiednia i możliwa do osiągnięcia. Wszyscy studenci uzyskują te same efekty kształcenia. Efekty kształcenia dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych II stopnia są identyczne. Układ efektów kształcenia przedstawiony w dokumencie jest przejrzysty. Jedną część tabeli obejmuje symbole kierunkowych efektów kształcenia, drugą część tabeli – opis efektów kształcenia, a trzecia część – odniesienie do obszarowych efektów kształcenia. Zastosowany język nie jest skomplikowany i nie powinien nastręczać trudności studentom.

Wśród kierunkowych efektów kształcenia cztery odnoszą się m.in. do przygotowania glottodydaktycznego studentów i są one sformułowane w sposób umożliwiający implikację ogólnych efektów kształcenia sformułowanych w standardach kształcenia przygotowujących do zawodu nauczyciela. Niemniej na poziomie poszczególnych przedmiotów, w związku z uwagami w kryterium 2 odnoszącymi się do realizacji treści standardów na studiach I i II stopnia rodzą się wątpliwości co do faktycznej realizacji szczegółowych efektów kształcenia. Sytuacja ta wymaga uporządkowania i sformułowania dla modułów zajęć przygotowujących do zawodu nauczyciela efektów kształcenia, które będą odpowiadać kierunkowym efektom kształcenia i odwoływać się bezpośrednio do szczegółowych efektów kształcenia określonych w standardach.

Poza tym szczegółowe efekty kształcenia przyporządkowane poszczególnym przedmiotom są spójne z kierunkowymi efektami kształcenia i zostały sformułowane w sposób prawidłowy z użyciem właściwego metajęzyka. Opis zamierzonych efektów kształcenia dla wszystkich

przedmiotów zawiera znormalizowany sylabus przedmiotu. Od roku akademickiego 2010/2011 sylabusy są zamieszczane w systemie USOS.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

1.1. Koncepcja kształcenia

W Instytucie Germanistyki została opracowana i wdrożona spójna koncepcja kształcenia, w której nawiązuje się do misji i strategii uniwersytetu i wydziału. Koncepcja ta to efekt synergii prowadzonych badań naukowych, wieloletniej tradycji kształcenia neofilologicznego oraz zmieniających się potrzeb lokalnego, regionalnego i globalnego rynku pracy. Koncepcja kształcenia posiada wymiar międzynarodowy dzięki osadzeniu jej w europejskiej przestrzeni badawczej, udziałowi pracowników w projektach badawczych oraz wymianie pracowników i studentów w ramach programu Erasmus+.

1.2. Badania naukowe

Pracownicy Instytutu Germanistyki wykorzystują wyniki badań naukowych w kształceniu studentów, mając na uwadze ich koncepcyjną przydatność i aktualność.

1.3. Efekty kształcenia

Jednostka dokonując oceny przyjętych w 2012 roku kierunkowych efektów kształcenia w 2016 wprowadziła korektę w zakresie przypasania ich do obszarów kształcenia. Zmiana ta wchodzi do realizacji od roku akademickiego 2017/2018 i zgodnie z nią kierunek przypisano do obszaru nauk humanistycznych, dziedziny nauk humanistycznych w dyscyplinach językoznawstwo, literaturoznawstwo i kulturoznawstwo. Zmiany te odpowiadają charakterowi kształcenia i realizowanym treściom kształcenia.

Kierunkowe efekty kształcenia są spójne z efektami obszarowymi. We właściwy sposób połączono efekty z zakresu wiedzy (językoznawstwo, literaturoznawstwo, kulturoznawstwo) z osiąganymi umiejętnościami i kompetencjami społecznymi. Efekty kształcenia sformułowane dla poszczególnych przedmiotów skorelowano z kierunkowymi efektami kształcenia. Na studiach I stopnia efekty kształcenia sprofilowano w kierunku przygotowania studentów do prowadzenia badań naukowych i włączania ich w badania naukowe na studiach II stopnia. W grupie kierunkowych efektów kształcenia na studiach I i II stopnia uwzględniono również efekty kształcenia odnoszące się do drugiego języka obcego. Wszyscy studenci germanistyki uzyskują te same efekty kształcenia i są one możliwe do osiągnięcia.

Szczegółowe efekty kształcenia przyporządkowane poszczególnym przedmiotom są spójne z kierunkowymi efektami kształcenia i zostały sformułowane w sposób prawidłowy z użyciem właściwego metajęzyka. Niemniej na poziomie poszczególnych przedmiotów przygotowujących do zawodu nauczyciela na studiach I i II stopnia rodzą się wątpliwości co do faktycznej realizacji szczegółowych efektów kształcenia określonych standardach kształcenia nauczycieli. Sytuacja ta wymaga uporządkowania i sformułowania efektów kształcenia dla modułów zajęć przygotowujących do zawodu nauczyciela.

Zalecenia

1. Sformułowanie dla modułów zajęć przygotowujących do zawodu nauczyciela efektów kształcenia, które będą odpowiadać kierunkowym efektom kształcenia i odwoływać się bezpośrednio do szczegółowych efektów kształcenia określonych w standardach.

Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów

Kształcenia

- 2.1. Program i plan studiów - dobór treści i metod kształcenia
- 2.2. Skuteczność osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia
- 2.3. Rekrutacja kandydatów, zaliczanie etapów studiów, dyplomowanie, uznawanie efektów kształcenia oraz potwierdzanie efektów uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Nakład pracy studenta

Czas trwania kształcenia na studiach stacjonarnych I stopnia obejmuje sześć semestrów, przy czym dla ukończenia studiów należy zdobyć 180 pkt. ECTS, którym odpowiada 2 650 godzin zajęć kontaktowych. Program studiów zawiera zajęcia obowiązkowe (wspólne dla wszystkich studentów), wybieralne obowiązkowe oraz zajęcia fakultatywne. Zajęcia obowiązkowe obejmują praktyczne nauczanie języka niemieckiego oraz zajęcia z językoznawstwa, literaturoznawstwa, kulturoznawstwa oraz glottodydaktyki. W ramach zajęć wybieralnych obowiązkowych oraz zajęć fakultatywnych student wybiera seminarium z historii literatury niemieckojęzycznej, seminarium monograficzne z literatury niemieckojęzycznej, 14 przedmiotów wybieralnych (4 na I roku, 4 na II roku i 6 na III roku studiów), konsultacje licencjackie, lektorat z drugiego języka obcego, zajęcia wychowania fizycznego oraz zajęcia niekierunkowe. W ramach zajęć do wyboru (tj. wybieralnych obowiązkowych oraz zajęć fakultatywnych) student zdobywa 76 pkt. ECTS, co stanowi 42% ogólnej liczby punktów ECTS, potrzebnych dla ukończenia studiów I stopnia. Studia kończą się nadaniem tytułu zawodowego licencjata. Warunkiem uzyskania licencjatu jest przedłożenie pracy licencjackiej oraz złożenie egzaminu licencjackiego. Absolwent studiów zdobywa umiejętność posługiwania się językiem niemieckim na poziomie C1 oraz drugiego języka obcego na poziomie B2 ESOKJ.

Czas trwania kształcenia na studiach stacjonarnych II stopnia obejmuje cztery semestry, przy czym dla ukończenia studiów należy zdobyć 120 pkt. ECTS. Liczba godzin kontaktowych może być różna i zależy od wyboru specjalizacji, wahając się w przedziale 780-840. Student uczestniczy w zajęciach obowiązkowych (wspólnych dla wszystkich studentów) oraz zajęciach do wyboru (tj. wybieralnych obowiązkowych oraz zajęciach fakultatywnych): seminarium magisterskim (z zakresu językoznawstwa, literaturoznawstwa, kulturoznawstwa, glottodydaktyki lub seminarium interdyscyplinarnym), zajęciach specjalizacyjnych, zajęciach przypisanych do seminarium magisterskiego, zajęciach niekierunkowych oraz uzupełnia je zajęciami w ramach wybranej specjalizacji. Do wyboru jest 8 specjalizacji (tłumaczeniowa, z zakresu historii kultury i komparatystyki kulturowej, z zakresu komunikacji międzykulturowej,

glottodydaktyki, językoznawczo-tłumaczeniowa, z zakresu historii literatury i krytyki literackiej, z zakresu polsko-niemieckich studiów transkulturowych, komparatystyczno-edytorska w zakresie literaturoznawstwa oraz niderlandystyczna). W ramach zajęć do wyboru (tj. wybieralnych obowiązkowych oraz zajęć fakultatywnych) student zdobywa 112 pkt. ECTS, co stanowi ponad 90% ogólnej liczby punktów ECTS, potrzebnych dla ukończenia studiów II stopnia. Studia kończą się nadaniem tytułu magistra. Warunkiem uzyskania tytułu magistra jest przedłożenie pracy magisterskiej oraz złożenie egzaminu magisterskiego. Absolwent studiów zdobywa umiejętność posługiwania się językiem niemieckim na poziomie C2 oraz drugiego języka obcego na poziomie B2+ ESOKJ.

Czas trwania kształcenia na studiach niestacjonarnych II stopnia obejmuje cztery semestry, przy czym dla ukończenia studiów należy zdobyć 120 pkt, którym odpowiadają 304 godziny zajęć kontaktowych. ECTS. Student uczestniczy w zajęciach obowiązkowych (wspólnych dla wszystkich studentów), seminarium magisterskim (z zakresu językoznawstwa, literaturoznawstwa, kulturoznawstwa, glottodydaktyki lub seminarium interdyscyplinarnym), zajęciach specjalizacyjnych, zajęciach przypisanych do seminarium magisterskiego (nowe prądy) oraz uzupełnia je zajęciami w ramach wybranej specjalizacji. Do wyboru jest 5 specjalizacji (z zakresu historii kultury i komparatystyki kulturowej, komunikacji międzykulturowej, glottodydaktyki, językoznawczo-tłumaczeniowa, z zakresu historii literatury i krytyki literackiej). Wszystkie zajęcia (oprócz zajęć z praktycznej nauki języka niemieckiego) to zajęcia do wyboru. Na studiach niestacjonarnych realizowane jest nieco ponad 50% wymiaru godzin zajęć przewidzianych w programie studiów stacjonarnych.

Czas kształcenia na studiach I stopnia obejmujący sześć semestrów i na studiach II stopnia obejmujący cztery semestry jest wystarczający dla realizacji treści kształcenia i osiągnięcia wszystkich efektów kształcenia.

Sformułowane efekty kształcenia zostały ściśle powiązane z treściami programowymi; tworzą one spójną całość; treści programowe odpowiadają aktualnemu stanowi wiedzy oraz praktyki badawczej. Istnieje bezpośredni związek między prowadzonymi w Instytucie Germanistyki badaniami a treściami przekazywanymi w ramach zajęć dydaktycznych. Jednostka wskazała, że na studiach I stopnia 117 punktów ECTS, a na studiach II drugiego stopnia 100 ECTS jest przyporządkowane do modułów zajęć powiązanych z badaniami naukowymi prowadzonymi w jednostce w dziedzinie związanej z kierunkiem studiów, które służą zdobywaniu przez studenta pogłębionej wiedzy oraz umiejętności prowadzenia badań naukowych. W obu przypadkach liczba ta odpowiada wymaganiami art. 2 ust 1 pkt 18eb) *Ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym* (Dz.U. 2005, nr 164, poz. 1365 z późn. zm.), który mówi, że na studiach o profilu ogólnoakademickim ponad połowa programu studiów określonego w punktach ECTS powinna obejmować zajęcia służące zdobywaniu przez studenta pogłębionej wiedzy.

Dla pełnej realizacji określonych treści i osiągnięcia efektów kształcenia wypracowano i szczegółowo opisano w sylabusach wszystkie formy i metody dydaktyczne, które sprawdziły się w kształceniu filologicznym i, które uwzględniają specyfikę nowoczesnego kształcenia na etapie akademickim. Zróżnicowane formy nauczania pozwalają m.in. wykorzystać cały zasób metod stosowanych w pracy dydaktycznej, dlatego zajęcia prowadzone są najczęściej w formie dyskusji kierowanej, wykorzystuje się przy tym także metody prezentacyjne oraz egzekwuje prace o charakterze projektowym (praca w grupach), co pozwala na indywidualizację w pracy

nad rozwijaniem kompetencji językowej i zainteresowań studentów oraz sukcesywne przygotowanie do prowadzenia badań i rozwijanie umiejętności badawczych (na studiach I stopnia) a następnie włączanie do badań (na studiach II stopnia). Stosowanie powyższych metod jest regułą, o czym można było się przekonać w trakcie hospitowanych zajęć. Na zajęciach wykorzystuje się także pomoce audiowizualne i programy komputerowe. Studenci wizytowanego kierunku podczas spotkania z ZO PKA wyrazili opinię, iż metody kształcenia sprzyjają ich aktywizacji. W opinii studentów skuteczną metodą jest praca w grupach, pozwalająca doskonalić kompetencje społeczne, a także przygotowywanie projektów. Podczas spotkania z ZO PKA studenci przyznali, iż jednostka kładzie nacisk na indywidualizację w pracy nad rozwijaniem kompetencji językowej oraz ich zainteresowań w tym zakresie.

Stosowane metody pozwalają prowadzącym zajęcia dostosować się do różnych potrzeb i możliwości studentów. Indywidualizacja procesu kształcenia możliwa jest również dzięki (a) indywidualnemu planowi i programowi studiów, (b) w ramach międzyinstytutowych Studiów Filologiczno-Kulturoznawczych, a także (c) Międzywydziałowych Indywidualnych Studiów Humanistycznych (MISH), (d) systemu studiów równoległych i (e) programu Erasmus+. Wyboru dokonuje student, a indywidualne plany i programy studiów zatwierdzane są przez Radę Instytutu.

Instytut Germanistyki posiada doświadczenie w kształceniu osób niepełnosprawnych. Od lat możliwe jest włączanie osób niepełnosprawnych w proces kształcenia filologicznego i zapewnienie im udogodnień natury logistycznej oraz technologicznej (laptopy, wsparcie pracowników Biura ds. Osób Niepełnosprawnych, obsługa teleinformatyczna itp.).

Wyodrębnienie (modułów) zajęć

Wyodrębnienie poszczególnych zajęć (sekwencji zajęć) zarówno na studiach I, jak i II stopnia jest przemyślane, widać wyraźnie, że następuje tu stopniowa progresja, jeśli chodzi o poziom wiedzy z poszczególnych dyscyplin oraz kształtowanie kolejnych umiejętności, w tym umiejętności badawczych, w powiązaniu z kompetencjami społecznymi. W większości właściwie oszacowano wymiar godzinowy i nakład pracy niezbędny do osiągnięcia efektów kształcenia, które przyporządkowano poszczególnym zajęciom i blokom zajęć, jednak w poszczególnych przypadkach – np. moduły związane z przygotowaniem do zawodu nauczyciela zostały lekko przeszacowane lub niedoszacowane (odnośna analiza została przedstawiona poniżej). Zaletą programu kształcenia jest niewątpliwie z jednej strony jego tematyczna wielość, różnorodność i aktualność, z drugiej strony możliwość stosunkowo swobodnego kształtowania własnej ścieżki edukacyjnej przez studentów, czemu sprzyja liczba oferowanych specjalizacji. Wymaga to wprawdzie od studiujących bardzo dużej samodzielności i samoświadomości, ale taki był też zamysł pomysłodawców.

Zajęcia na germanistyce prowadzone są w formie wykładów, ćwiczeń, seminariów, konwersatoriów i proseminariów. Istotną cechą programu jest to, że w strukturze oferowanych zajęć dominują aktywne formy zajęć (ćwiczenia i seminaria), a ich liczba przekracza 80%, co przy zachowaniu odpowiedniego rygoru wpływa w bezpośredni sposób na wysoką jakość kształcenia.

Zajęcia prowadzi się poza tym w małych grupach, co w powiązaniu z liczbą aktywnych form zajęć sprzyja prawidłowemu kształtowaniu umiejętności filologicznych i pozwala na ich bieżącą ocenę. Dotyczy to przede wszystkim studiów stacjonarnych I i II stopnia; w przypadku

studiów niestacjonarnych II stopnia możliwości prowadzenia bieżącej oceny postępów są ograniczone, co wynika ze specyfiki tego typu kształcenia. Na studiach niestacjonarnych obowiązuje harmonogram zjazdów, które odbywają się regularnie 1–2 razy w miesiącu.

W należyty sposób zaplanowano wszystkie zaliczenia i egzaminy. Liczba godzin zajęć w tygodniu, w poszczególnych semestrach i latach jest zróżnicowana, wysoka w semestrze 3 i 4 (na studiach I stopnia), najmniejsza – co należy traktować jako zaletę programu – w semestrze 4 (studia II stopnia) i semestrze 6 (studia I stopnia), kiedy studenci przygotowują się do egzaminu dyplomowego. Istnieje pełna zgodność harmonogramu zajęć dydaktycznych z zasadami higieny procesu nauczania. Pewna kontrowersja dotyczy jedynie organizacji studiów niestacjonarnych. Zajęcia odbywają się tam tylko w ciągu jednego dnia od 8.00 do 20.00 z piętnastominutowymi przerwami między półtoragodzinnymi zajęciami (dwie godziny dydaktyczne). Z jednej strony władze instytutu zdają sobie sprawę z wad takiego rozwiązania, a drugiej jest to wynikiem jasno formułowanych oczekiwań studentów. Studenci wyrazili pozytywną opinię względem harmonogramu zajęć, wskazując na możliwość uczestniczenia we wszystkich wykładach, ćwiczeniach i laboratoriach. Terminy zajęć są dogodne zarówno dla studentów stacjonarnych, jak i niestacjonarnych. Niezależnie od oczekiwań studentów jednostka powinna racjonalnie rozplanować zajęcia, w sposób pozwalający na rzeczywiste uczestniczenie studentów w procesie uczenia się, a nie tylko samo odbycie zajęć.

Przygotowanie do zawodu nauczyciela

Na kierunku germanistyka wszyscy studenci studiów I i II stopnia wyposażeni są w kompetencje glottodydaktyczne pozwalające na prowadzenie kursów językowych z osobami w różnym wieku. Fakultatywnie, z wykorzystaniem wspomnianych kompetencji glottodydaktycznych, studenci mają możliwość uzyskania uprawnień do nauczania przedmiotu język niemiecki w szkołach podstawowych, gimnazjalnych i ponadpodstawowych – jak deklaruje jednostka – zgodnie ze standardami kształcenia określonymi *Rozporządzeniem MNiSW z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela* (Dz. U. 2012, poz., 131). Na studiach I stopnia można uzyskać uprawnienia do nauczania w szkołach podstawowych, a na studiach II stopnia do nauczania w gimnazjach i szkołach ponadpodstawowych, przy czym – zgodnie z deklaracją jednostki – możliwość podjęcia specjalizacji na studiach II stopnia mają tylko osoby, które uzyskały odpowiednie uprawnienia na studiach I stopnia.

Na studiach I stopnia liczba godzin przeznaczonych na realizację modułu 2 standardu: przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne odpowiada wymogom przepisów. Ogólne przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne realizowane jest przez przedmioty: 1) Psychopedagogika (60 h, wykład) i 2) Wczesna edukacja językowa (30 godzin ćw.). Do pierwszego z tych przedmiotów jednostka przedstawiła dwa sylabusy. Zgodnie z nimi na 60 godzin zajęć zaplanowano 22 zagadnienia, 12 z nich realizuje wszystkie treści z zakresu ogólnego przygotowania psychologiczno-pedagogicznego określonego w standardach, pozostałe odnoszą się do zagadnień, odnoszących się do przygotowania psychologiczno-pedagogicznego na danym etapie (etapach) edukacyjnym. Drugi przedmiot sprofilowany został na zagadnienia związane z autonomizacją i optymalizacją procesu uczenia się w oparciu o różnorodne techniki i strategie. W ramach komponentu pierwszego modułu 2 student w ciągu minimum 90 godzin powinien uzyskać ogólne przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne

obejmujące opanowanie podstawowej wiedzy i umiejętności z zakresu psychologii i pedagogiki (z elementami pedagogiki specjalnej), będące wprowadzeniem do przygotowania psychologiczno-pedagogicznego na danym etapie edukacyjnym. Tymczasem na treści te jednostka przeznaczająca około 1/3 tego wymiaru, pozostały czas przeznaczając na realizację treści związanych z komponentem drugim modułu 1 lub treści wybiegających poza standardy kształcenia nauczycieli. Komponent drugi modułu 2 odnoszący się do przygotowania psychologiczno-pedagogicznego na danym etapie lub etapach edukacyjnych realizowany jest przez przedmioty 1) Psychopedagogika (30 h, ćw.) i 2) Kompetencje nauczyciela (30 h, ćw.). W przypadku przedmiotu Psychopedagogika punkt ciężkości spoczywa na zagadnieniach związanych z autonomizacją i optymalizacją procesu uczenia się w oparciu o różnorodne techniki i strategie, i nie odpowiada treściami standardom kształcenia. Natomiast przedmiot Kompetencje nauczyciela zawiera powtarzające się częściowo treści z wykładu z Psychopedagogiki z zakresu komponentu pierwszego modułu 2 (zawód nauczyciela, wychowanie a rozwój, szkoła jako instytucja wychowawcza, komunikacja kultura języka, poznawanie uczniów) i nie odnosi do przygotowania psychologiczno-pedagogicznego na danym etapie edukacyjnym.

Moduł 3 standardu kształcenia nauczycieli odnoszący się do przygotowania w zakresie dydaktycznym realizowany jest w liczbie godzin odpowiadających standardowi w następujący sposób: komponent pierwszy (podstawy dydaktyki) realizowany jest przez przedmiot Dydaktyka (30 h, w.), komponent drugi (dydaktyka przedmiotu na danym etapie edukacyjnym) realizowany jest przez przedmiot Dydaktyka (30 h. w. i 60 h. ćw. realizowanych w dwóch kolejnych semestrach). Żaden z czterech sylabusów przedmiotu, obejmujących w sumie 120 godzin zajęć, nie dotyczy podstaw dydaktyki, wszystkie odnoszą się do dydaktyki nauczania języka niemieckiego. W związku z tym student nie otrzymuje zakładanych standardem treści odnoszących się do podstawy dydaktyki, obejmujących opanowanie podstawowej wiedzy i umiejętności z zakresu dydaktyki ogólnej (z elementami dydaktyki specjalnej).

Tak więc jednostka wypełniając prawidłowo minima godzinowe określone standardem kształcenia, nie realizuje prawidłowo jego treści w zakresie komponentu pierwszego modułu 2 i 3 standardu odnoszącego się do ogólnego przygotowania psychopedagogicznego i podstaw dydaktyki oraz komponentu drugiego modułu 2 odnoszącego się do przygotowania psychologiczno-pedagogicznego na danym etapie edukacyjnym.

Jeśli chodzi o nakład pracy studenta, to w przypadku modułu 2 został on nieco przeszacowany w stosunku do wymogów standardu, jednostka realizuje go w minimalnej liczbie godzin, którym przypisała 12,5 ECTS (standard 10 ECTS), natomiast w zakresie modułu 3 studenci uzyskują 8 ECTS zamiast określonych w standardzie 15 ECTS. Jest to tym bardziej istotne, że praktykom nie przyporządkowano żadnych punktów ECTS.

Na studiach II stopnia jednostka, w związku z założeniem, że efekty kształcenia i treści związane z ogólnym przygotowaniem psychologiczno-pedagogicznym i podstawami dydaktyki zostały osiągnięte na studiach I stopnia przewiduje tylko realizację komponentu drugiego modułów 2 i 3 standardu. Są one realizowane w minimalnej liczbie godzin odpowiadającej standardowi. Przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne na danym etapie edukacyjnym odbywa się w ramach przedmiotów Aspekty pedagogiczne i społeczne w glottodydaktyce 1 i 2. Jednostka przedstawiła sylabusy dla obu przedmiotów, których wzór odbiega od pozostałych

sylabusów, będących wydrukiem z systemu USOS. Ich zawartość w pełni odpowiada treściom standardu kształcenia, przy czym nazwy tych przedmiotów nie odzwierciedlają ujętych w nich treści. Jednocześnie w systemie USOS zamieszczono karty obu przedmiotów, których treści znacząco różnią się od przedstawionych ZO PKA. Przedmiot Aspekty pedagogiczne i społeczne w glottodydaktyce 1 zawiera treści odpowiadające ogólnemu przygotowaniu psychologicznemu (komponent pierwszy modułu 2) a nie rozwojowi psychologicznemu na III i IV etapie nauczania (komponent drugi modułu 2); przedmiot Aspekty pedagogiczne i społeczne w glottodydaktyce 2 poświęcony jest wybranym zagadnieniom związanym z kreatywnością, uwarunkowaniami kreatywnych zachowań uczniów na lekcji języka obcego oraz sposobami ich rozwijania i wspierania na lekcji języka obcego. Dydaktyka przedmiotu na danym etapie edukacyjnym realizowana jest przez przedmiot Wybrane konteksty nauczania języków obcych 2, 3 i 4. Przy czym w przypadku Wybranych kontekstów nauczania języków obcych 4 sylabus wskazuje na realizację części treści odnoszących się do I i II etapu edukacyjnego (szkoły podstawowej): „miejsce przedmiotu język niemiecki na I i II etapie edukacyjnym”, „opracowanie i reagowanie scenariuszy lekcji języka niemieckiego dla I i II etapu edukacyjnego” czy „rola nauczyciela na I i II etapie edukacyjnym”.

Tak więc jednostka operuje wykluczającymi się sylabusami w odniesieniu do treści standardu kształcenia w zakresie komponentu drugiego modułu 2 i niekonsekwentnie realizuje komponent drugi modułu 3 w zakresie przygotowania dydaktycznego do szkoły gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej włączając do jego treści zagadnienia odnoszące się do szkoły podstawowej.

Jeśli chodzi o nakład pracy studenta, to jednostka 60 godzinom zajęć przyporządkowała 8 ECTS, podczas gdy standard dla 180 godzin (w tym praktyka) przewiduje 10 ECTS. Jednostka nie realizując na studiach II stopnia 90 godzin ogólnego przygotowania psychologiczno-pedagogicznego słusznie pomniejszyła nakład pracy studenta dla tego modułu, jednak wydaje się on być znacząco przeszacowany biorąc pod uwagę wymogi standardu i liczbę realizowanych godzin. Podobnych wątpliwości nie budzi liczba punktów ECTS do komponentu drugiego modułu 3.

Ponadto na studiach I stopnia nie jest przestrzegana ujęta w standardzie kształcenia zasada, że przedmioty (w tym praktyka) realizujące moduł 3 standardu (przygotowanie dydaktyczne) mogą odbyć się po realizacji wszystkich przedmiotów wchodzących w skład modułu 2 (przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne), a odnośne praktyki powinny odbywać się równolegle do realizacji właściwych modułów.

Na kierunku germanistyka jednostka zaplanowała praktyki wyłącznie w ramach przygotowania do zawodu nauczyciela. Realizuje je w łącznym wymiarze 210 godzin dla studiów I i II stopnia razem wg następującego harmonogramu:

Studia I stopnia:

- 1) etap I: praktyka psychologiczno-pedagogiczna (30 h), realizowana w jednym z typów placówek: szkoła podstawowa, gimnazjum, szkoła ponadgimnazjalna, przedszkole, placówki realizujące kształcenie i wychowanie (etapy I-IV), bez punktów ECTS – realizacja modułu 2;
- 2) etap II: zasadnicza praktyka dydaktyczna (60 h), realizowana w jednym z typów placówek: szkoła podstawowa, gimnazjum, szkoła ponadgimnazjalna, przedszkole,

placówki realizujące kształcenie i wychowanie, (etapy I-IV), bez punktów ECTS – realizacja modułu 3;

Studia II stopnia:

- 3) etap III: zasadnicza praktyka dydaktyczna (60 h), realizowana w przedszkolach lub szkołach podstawowych (etapy I-II), bez punktów ECTS – realizacja modułu 3;
- 4) etap IV: zasadnicza praktyka dydaktyczna (60 h), realizowana w gimnazjach lub szkołach ponadgimnazjalnych (etapy III-IV), 2 ECTS – realizacja modułu 3.

Do wszystkich wskazanych powyżej etapów przygotowano jeden wspólny sylabus, choć praktyka odbywa się w różnych semestrach i na różnych poziomach studiów. Uszczegółowieniem treści sylabusu jest dokument określający organizację praktyki dla każdego etapu. Instrukcje te zostały zamieszczone w stronie www instytutu. Struktura tych dokumentów nie odpowiada jednak powyżej przedstawionej strukturze praktyk. Otóż dokument *Organizacja I etapu praktyki* odnosi się do dwóch wyżej opisanych etapów – I i II – i został przygotowany w dwóch wersjach dla studiów I i II stopnia. Zgodnie z nim praktyka powinna się odbyć w „przedszkolach i różnych szkołach”. Implementuje on obie praktyki, które zgodnie z przedstawioną przez jednostkę koncepcją powinny odbyć się tylko na studiach I stopnia. Tymczasem dokument *Organizacja II etapu praktyki* w treści odnosi się chyba do wskazanego w jego treści etapu II lub wynikającego z logiki powyższej koncepcji etapu III (skoro etap II został zrealizowany wcześniej), ale praktyka ma być realizowana w przedszkolach i szkołach podstawowych w wersji dla studiów I stopnia lub „we wszystkich typach szkół i rodzajach placówek” w wersji dla studiów II stopnia. Podobnie nieczytelny jest dokument *Organizacja III etapu praktyki*, przygotowany tylko dla studiów II stopnia. Struktura tych instrukcji nie odpowiada koncepcji praktyk przedstawionych przez jednostkę. Instrukcje dotyczące II i III etapu zawierają te same sformułowania i nie uwzględniają specyfiki szkół różnego typu, choć ogólnie odpowiadają zapisom określonym w standardzie kształcenia nauczycieli. Ponadto w tym kontekście rodzi się wątpliwość, czy jednostka wbrew deklaracjom, umożliwi absolwentom studiów I stopnia, którzy na tym etapie nie uzyskali uprawnień do nauczania w szkole podstawowej, uzyskania pełnych uprawnień nauczycielskich na II stopniu studiów, bez systemowych rozwiązań w zakresie uzupełniania kompetencji w zakresie ogólnego przygotowania psychologiczno-pedagogicznego, podstaw dydaktyki i przygotowania psychologiczno-pedagogicznego i do nauczania przedmiotu na I i II etapie edukacyjnym.

Przedstawiona przez jednostkę koncepcja praktyk i sposób ich realizacji nie jest zgodny ze standardem kształcenia, ponieważ

- 1) minimalna liczba godzin praktyki w wysokości 150, którą przewiduje standard kształcenia odnosi się osobno do każdego stopnia studiów. Według powyższej koncepcji realizowanej w IG UW na pierwszym stopniu studiów zaplanowane jest 90 godzin praktyki, a na II stopniu studiów – 120 godzin;
- 2) na obu stopniach studiów powinny odbyć się oba rodzaje praktyk w ramach realizacji modułu 2 i 3 standardu, tzw. praktyka pedagogiczna i praktyka dydaktyczna;
- 3) praktyka powinna być realizowana w placówkach, do których studenci uzyskują uprawnienia jako nauczyciele: I i II etap edukacyjny – szkoła podstawowa, III etap edukacyjny – gimnazjum, IV etap edukacyjny – szkoła ponadpodstawowa. Żaden z tych

etapów nie obejmuje przedszkoli i bliżej niezdefiniowanych innych placówek realizujących kształcenie i wychowanie;

- 4) praktyka powinna odbywać się w placówkach, w odniesieniu do których odbywa się kształcenie nauczycieli na danym stopniu studiów. Niewłaściwym działaniem jest dopuszczanie do realizacji praktyk na studiach I stopnia w szkołach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, skoro studenci na tym etapie powinni uzyskać przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne i dydaktyczne odnoszące się do szkoły podstawowej. Na stadiach filologicznych wskazane jest, by student zapoznał się podczas praktyki ze specyfiką pierwszego etapu edukacyjnego (klasy I-III) i drugiego (klasy IV-VI). Podobnie na studiach II stopnia praktyka powinna odbyć się zarówno w szkołach gimnazjalnych jak i ponadgimnazjalnych, a nie w przedszkolach i szkołach podstawowych;
- 5) każdemu etapowi praktyki należy przypisać odrębne punkty ECTS, stanowią one bowiem integralne części poszczególnych modułów standardu, do których odnosi się określona w nich minimalna liczba punktów oraz powinny stanowić integralną część programu kształcenia na specjalizacji realizowanej w ramach kierunku.

Podsumowując kształcenie przygotowujące do zawodu nauczyciela prowadzone na kierunku germanistyka na Wydziale Neofilologii UW nie odpowiada standardom kształcenia w następujących aspektach:

- 1) realizacji komponentu pierwszego modułów 2 i 3 standardu w zakresie ogólnego przygotowania psychologiczno-pedagogicznego i podstaw dydaktyki na studiach I stopnia;
- 2) realizacji komponentu drugiego modułu 2 standardu w zakresie przygotowania psychologiczno-pedagogicznego do nauczania na danym etapie lub etapach edukacyjnych na studiach I stopnia;
- 3) realizacji komponentu drugiego modułu 3 w zakresie przygotowania dydaktycznego na danym etapie lub etapach edukacyjnych na studiach II stopnia;
- 4) realizacji wymiaru i treści praktyk na studiach I i II stopnia;
- 5) przestrzegania realizacji modułu 3 standardu po zakończeniu realizacji modułu 2 na studiach I stopnia;
- 6) oceny nakładu pracy studenta w ramach realizacji poszczególnych modułów na studiach I i II stopnia, w tym przede wszystkim nakładu pracy związanego z odbywaną praktyką.

Ponadto przedmioty za zakresu przygotowania do zawodu nauczyciela prowadzone są w języku niemieckim, co służy osiągnięciu kierunkowych efektów kształcenia w zakresie poziomu znajomości języka obcego, ale rodzi wątpliwości co do stopnia przygotowania językowego studentów zwłaszcza na I i II roku studiów I stopnia i ich możliwości percepcji specjalistycznych treści z zakresu psychologii i pedagogiki w języku obcym.

Ocenianie stopnia osiągnięcia efektów kształcenia

W Instytucie Germanistyki prowadzona jest systematyczna analiza efektów kształcenia na różnych etapach kształcenia z wykorzystaniem różnych instrumentów. Dokonuje się to poprzez: monitorowanie zaliczeń cząstkowych i etapowych, weryfikację efektów kształcenia uzyskanych w trakcie praktyk pedagogicznych, weryfikację założonych w programie kształcenia efektów kształcenia poprzez konsultacje licencjackie (studia I stopnia) i seminarium

magisterskie (studia II stopnia), a także w trakcie egzaminu dyplomowego, weryfikację dokumentów tworzących strukturę programu studiów lub ją rozszerzających, monitorowanie dokumentacji potwierdzającej osiągnięcie efektów kształcenia dla poszczególnych zajęć i bloków zajęć.

Wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne są weryfikowane według szczegółowo opracowanego dokumentu, odrębnie dla studiów I i II stopnia. Dokument ten zawiera efekty kształcenia przypisane poszczególnym zajęciom (blokom zajęć) i metody ich weryfikacji, do których należą: egzamin ustny, egzamin pisemny, test, projekt, esej, praca semestralna, praca roczna oraz referat na studiach I stopnia oraz egzamin ustny, egzamin pisemny, test, projekt, esej oraz praca roczna na studiach II stopnia. Metody sprawdzania dostosowane zostały do charakteru zajęć, uwzględniana jest progresja zdobytej wiedzy i zdobytych umiejętności w trakcie studiów (najpierw wymagany jest esej, który jest formą prostszą i wymagającą innych umiejętności niż praca semestralna, roczna czy dyplomowa). Metody weryfikacji stanowią integralną część sylabusów i są dostępne w systemie USOS. Do wglądu udostępniono 5 losowo wybranych sylabusów. Zawierają one każdorazowo informacje dotyczące przedmiotu, w tym jego opis, obowiązującą literaturę, efekty kształcenia z podziałem na wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne wraz z odniesieniem do obszarowych efektów kształcenia, metody i kryteria oceniania, sposób zaliczania przedmiotu oraz punkty ECTS. Sylabusy są opracowane według jednego schematu, ich struktura i dobór metajęzyka są bez zarzutu.

Pisemne prace etapowe – zwłaszcza esej i prace semestralne – są ważnym narzędziem służącym sprawdzaniu osiągnięcia efektów kształcenia związanych z przygotowaniem do badań naukowych na studiach I stopnia i włączania w nie na studiach II stopnia. Do wglądu zespołu przedłożono prace pisemne różnej długości (od testów sprawdzających na bieżąco podstawową wiedzę deklaratywną po prace egzaminacyjne, które weryfikowały całościowo wiedzę i umiejętności w ramach danego przedmiotu). Różny był ich stopień uszczegółowienia, w różny sposób prace były konstruowane, także z wykorzystaniem grafiki. Wszystkie z nich zostały sprawdzone starannie, wystawione oceny odpowiadały założonej skali ocen, niektóre z nich opatrzone dodatkowymi komentarzami i uwagami, a problematyka prac i ich zakres odpowiadały merytorycznie zakresowi tematycznemu danego przedmiotu. Całościowa analiza prac etapowych wykazała, że system etapowej weryfikacji efektów kształcenia funkcjonuje właściwie.

Odrębny problem stanowi weryfikacja efektów kształcenia osiągniętych podczas praktyk pedagogicznych. Jednostka przygotowała dla osób udających się na praktykę szczegółowe zasady prowadzenia dokumentacji praktyk, na którą składają się w zależności od rodzaju praktyki: 1) dziennik praktyk, 2) arkusze obserwacyjne hospitacji lekcji w języku niemieckim, 3) scenariusze samodzielnie przeprowadzonych lekcji, 4) ocena lekcji pokazowej (dokonana przez koordynatora z ramienia uczelni lub opiekuna z ramienia szkoły. O ile przy pomocy powyższych metod można skutecznie zweryfikować osiągnięcie przypisanych do praktyk efektów kształcenia z zakresu wiedzy i umiejętności, to trudno to zrobić w odniesieniu do kompetencji społecznych. Dziennik praktyk przewiduje opinię opiekuna ze strony szkoły, nie jest ona jednak w żaden sposób sformalizowana, nie wymaga się w niej odniesienia do efektów kształcenia i stopnia ich osiągnięcia. Najczęściej jest to mniej lub bardziej szczegółowy opis postawy praktykantów, wyrażającej się w systematyczności, punktualności i zaangażowaniu w

pracę czy stopniu przygotowania do niej. W opinii zespołu oceniającego stosowane tu narzędzia nie pozwalają na właściwą weryfikację efektów kształcenia przede wszystkim w odniesieniu do kompetencji społecznych, są mało skuteczne i dlatego należy je zmodyfikować.

Proces dyplomowania

Jednym z najistotniejszych etapów weryfikacji osiągniętych efektów kształcenia jest proces dyplomowania, podczas którego weryfikowane są efekty kształcenia związane z przygotowaniem do badań naukowych na studiach I stopnia i kompetencjami w zakresie ich prowadzenia na studiach II stopnia. Rozpoczyna się on wraz z wyborem konsultacji licencjackich (studia I stopnia), bądź seminarium magisterskiego (studia II stopnia), a kończy egzaminem dyplomowym. Konsultacje licencjackie i seminarium dyplomowe odbywają się raz w tygodniu na studiach stacjonarnych i raz na dwa tygodnie na studiach niestacjonarnych. Promotorami prac są samodzielni pracownicy naukowci, ale również doświadczeni adiunkci ze stopniem naukowym doktora, prowadzący seminaria po uzyskaniu wcześniejszej zgody Rady Wydziału. Tematyka prac i realizowanych przez studentów zadań wpisuje się – jak podkreślano w trakcie spotkania z zespołem oceniającym – w profil zakładu oferującego dane zajęcia. W przypadku prac dyplomowych ich tematy są ustalane z promotorem z uwzględnieniem zainteresowań studentów oraz m.in. dostępności literatury specjalistycznej. Tematyka prac dotyczy języka niemieckiego, kultury i literatury niemieckiego obszaru językowego oraz komparatystyki kulturowej i literackiej, uczenia się i nauczania języków obcych (języka niemieckiego); w pracach wykorzystuje się narzędzia metodologiczne językoznawstwa, literaturoznawstwa, kulturoznawstwa i glottodydaktyki. Jest to przykład praktycznego zastosowania wiedzy i umiejętności badawczych zdobytych w trakcie zajęć.

Analiza dokumentacji, dotyczącej organizowania konsultacji licencjackich i seminariów magisterskich oraz ich obsady, tematyki prac, sporządzania recenzji i przeprowadzania egzaminu dyplomowego, wykazała, że prace dyplomowe prowadzone są w odpowiedni sposób, dobór tematyki związany jest z daną specjalnością, właściwy jest (z nielicznymi wyjątkami) sposób oceniania i archiwizowania prac (system APD UW). W procesie dyplomowania weryfikowane są wszystkie założone efekty kształcenia, które zostały przypisane do konsultacji licencjackich i seminariów magisterskich.

Zespół oceniający zapoznał się również z losowo wybranymi pracami licencjackimi i magisterskimi, przygotowanymi na germanistyce na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych. Prace te przedstawiały różny poziom merytoryczny i metodologiczny, były zgodne z kierunkiem studiów i wybraną specjalizacją, zwykle poprawne pod względem stylistycznym i redakcyjnym, oparte na właściwie dobranej bibliografii, chociaż niekiedy dość ubogiej. Tylko nieliczne z nich miały w opinii zespołu oceniającego zawyżone oceny. Starannie prowadzona jest cała dokumentacja egzaminacyjna.

Instytut Germanistyki umożliwia także udział studentów w różnych przedsięwzięciach naukowych realizowanych poza programem studiów. Wraz ze współpracującymi instytucjami prowadzi różne projekty (np. *Deutsche Literatur und Kultur hautnah*; *Checkpoint Dobra 55 – spotkania z filmem niemieckim* czy *Inter. Intra. Trans.*), w ramach których odbywają się seminaria i konferencje. Studenci germanistyki biorą także udział w organizowanych przez IG oraz inne uczelnie konferencjach naukowych a ich referaty publikowane są w tomach

pokonferencyjnych. Aktywnością tą wykazują się członkowie Koła Naukowego Germanistyki KoNAG, ale też studenci niebiorący udziału w jego pracach, którzy zostali wyłonieni w ramach działań związanych z indywidualizacją kształcenia i opieki na studentami szczególnie uzdolnionymi.

Indywidualizacja podejścia w procesie sprawdzania stopnia osiągnięcia efektów kształcenia

Grupy ćwiczeniowe obejmują od kilku do kilkunastu osób. Ponieważ w znacznym stopniu studenci sami wybierają zajęcia, a nie są do nich automatycznie przydzielani, zdarza się, że niektóre grupy są nieco przepełnione, inne natomiast bardzo nieliczne, co związane jest zarówno z proponowaną przez prowadzących zajęcia tematyką cieszącą się mniejszym bądź większym zainteresowaniem studentów, jak też bardziej czy mniej odpowiadającą studentom porą, w której zajęcia te się odbywają. Praca w tak małych (niekiedy wręcz kameralnych) grupach pozwala na bardzo indywidualne podejście do studentów i ocenę ich osiągnięć oraz indywidualizację procesu kształcenia zarówno w odniesieniu do osób wybitnie uzdolnionych, jak i mających problemy z opanowaniem niektórych części materiału. Można było się przekonać o tym w trakcie hospitacji zajęć dydaktycznych oraz w trakcie spotkania ZO PKA ze studentami, którzy podkreślali m.in. ważność indywidualnego kontaktu z nauczycielami akademickimi i ich osobiste zaangażowanie w proces dydaktyczny, zgłaszając jednocześnie postulat dotyczący zmniejszenia liczebności grup ćwiczeniowych z praktycznej nauki języka niemieckiego.

Mała liczba studentów w grupie oraz wystandaryzowane podejście przy ocenie prac pisemnych (testów, esejów, dyktand, prac egzaminacyjnych, prac dyplomowych) gwarantują porównywalność ocen oraz zapewniają najwyższą wiarygodność. W sytuacjach budzących wątpliwości co do bezstronności, rzetelności czy porównywalności wyników na egzaminie, student może – zgodnie z pkt. VI, § 26 *Regulaminu studiów* – przystąpić do egzaminu komisyjnego, w którym może brać udział student obserwator (lub przedstawiciel samorządu studenckiego).

Sprawdzanie i ocenianie stopnia osiągnięcia efektów kształcenia przypisanych do poszczególnych zajęć dokonywane jest przez prowadzących poszczególne zajęcia. W przypadku praktycznego nauczania języka niemieckiego jest to zespół nauczycieli akademickich. Stosowanie tej praktyki powoduje, że oceny wystawiają doświadczeni nauczyciele akademicy, którzy mają możliwość ciągłego monitorowania postępów studentów w ramach danych zajęć oraz uwzględnienia wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, którymi student wykazał się wcześniej. Doświadczenie prowadzących seminaria zapobiega plagiatom, przy czym jednostka korzysta z programu antyplagiatowego, jednak jak dotychczas nie uruchamiała procedur związanych z podejrzeniami o plagiat. Egzamin dyplomowy, podczas którego weryfikowane są na podstawie pracy dyplomowej i przebiegu egzaminu efekty kształcenia osiągnięte w toku studiów, składany jest przed komisją, w skład której – obok prowadzącego seminarium i recenzenta – wchodzi jako przewodniczący dziekan bądź wskazana przez niego osoba.

Sprawy związane z zaliczeniem określa *Regulamin studiów* (pkt. VI, § 23b, 24 i 25). Przyjęte tu rozwiązania są wystandaryzowane i nie odbiegają od tych, jakie obowiązują na wszystkich uczelniach akademickich w Polsce.

Studenci mogą zgłaszać swoje uwagi i zastrzeżenie do prowadzących zajęcia, opiekuna roku, dyrektora instytutu bądź dziekana. W sytuacjach rażąco naruszeń przepisów obowiązujących w uczelni sprawy kierowane są do rzecznika dyscyplinarnego ds. nauczycieli akademickich bądź rzecznika dyscyplinarnego ds. studentów.

Regulamin studiów, gwarantując studentom niepełnosprawnym realizację procesu dydaktycznego w sposób uwzględniający ich potrzeby (pkt. V, § 20a), umożliwia także stosowanie dla nich indywidualnego harmonogramu zaliczeń oraz dostosowania metod weryfikacji efektów kształcenia stosownie do rodzaju niepełnosprawności.

Organizacja procesu sprawdzania stopnia osiągnięcia efektów kształcenia

Wyniki uzyskiwane z zaliczeń i egzaminów są wprowadzane do systemu USOS, studenci mają mailowy kontakt z nauczycielami akademickimi, dzięki temu możliwe jest również wcześniejsze uzyskanie informacji o uzyskanych wynikach drogą mailową. O kryteriach zaliczenia poszczególnych zajęć studenci są informowani na pierwszych zajęciach. Kryteria te (jako integralna część sylabusu) są dostępne w systemie USOS. Osobno kryteria podawane są do wiadomości studentów podczas zajęć w przypadku prac etapowych. W przypadku zajęć prowadzonych przez różnych wykładowców w ramach jednego przedmiotu (np. praktyczne nauczanie języka niemieckiego) kryteria są na tyle ujednoczone, na ile pozwala na to charakter przedmiotu i przyjęta forma oceniania efektów kształcenia. W każdym przypadku koordynator przedmiotu przekazuje prowadzącym zajęcia ogólne wytyczne co do kryteriów oceniania. Studenci mają prawo zgłaszania swoich uwag. W przypadku wątpliwości wyjaśniane są z prowadzącym zajęcia, koordynatorem przedmiotu; w kwestiach spornych studenci zwracają się do zastępcy dyrektora ds. studenckich.

System organizacji sesji egzaminacyjnej, liczba egzaminów i ich rozłożenie w sesji jest w opinii studentów bez zarzutów. Szczegółowe zasady zaliczenia etapu studiów opisane zostały w *Regulaminie studiów* (pkt. VII, § 30–31). Podczas spotkania z ZO PKA studenci wyrazili opinię, iż stosowane metody oceniania umożliwiają im uzyskanie informacji zwrotnej na temat stopnia osiągania efektów kształcenia. System oceniania jest zrozumiały i porównywalny dla wszystkich studentów. Studenci wyrazili swoją pozytywną opinię co do przejrzystości oraz rzetelności stosowanych metod oceniania.

Osiągnięte efekty kształcenia a rynek pracy lub dalsza edukacja

Źródłem informacji o losach absolwentów jest m.in. raport ze studium karier absolwentów Uniwersytetu Warszawskiego, którzy ukończyli studia po 2014 roku. Dane zawarte w raporcie zostały uzyskane z ogólnopolskiego systemu monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów (ELA) oraz z wywiadów jakościowych przeprowadzonych wśród studentów UW. Według raportu 85% absolwentów studiów humanistycznych I stopnia kontynuowało naukę na UW. Wskaźniki bezrobocia charakteryzujące sytuację absolwentów licencjackich tych studiów są dużo niższe niż w przypadku innych uczelni. Absolwenci ci – jak pokazują zgromadzone dane – cechują się wyższym poziomem wynagrodzeń, niż osoby kończące studia na innych uczelniach. Podobnie jest w przypadku humanistycznych studiów II stopnia.

Drugim źródłem informacji o absolwentach jest raport wewnętrzny, przygotowany w 2016 roku przez zespół Pracowni Ewaluacji Jakości kształcenia na UW, przedstawiający ekonomiczne aspekty losów absolwentów Uniwersytetu Warszawskiego, z wyszczególnieniem absolwentów germanistyki i z uwzględnieniem podziału na studia stacjonarne I stopnia (60 absolwentów) oraz stacjonarne i niestacjonarne studia II stopnia (odpowiednio 38 i 29 absolwentów). Celem raportu było przedstawienie sytuacji absolwentów na rynku pracy od momentu uzyskania dyplomu. Wynika z niego jednoznacznie, że absolwenci germanistyki nie doświadczyli bezrobocia (po studiach stacjonarnych I i II stopnia), bądź doświadczyli go w małym stopniu (po studiach niestacjonarnych II stopnia), a średnie miesięczne wynagrodzenie w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu wynosiło 2724 zł brutto (absolwenci studiów stacjonarnych I stopnia), 3516 zł brutto (absolwenci studiów stacjonarnych II stopnia) oraz 3048 zł brutto (absolwenci studiów niestacjonarnych II stopnia)

Zasady rekrutacji

Zasady rekrutacji na rok akademicki 2016/2017 określa uchwała nr 379 Senatu UW z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie warunków, trybu i terminów postępowania rekrutacyjnego na studia I stopnia, jednolite studia magisterskie i studia II stopnia.

W przypadku kandydatów na studia I stopnia, którzy zdali egzamin maturalny (maturę międzynarodową lub maturę europejską) bierze się pod uwagę w rekrutacji wyniki z języka polskiego lub innego zdanego przez kandydata języka (w przypadku IB i EB), matematyki i języka niemieckiego, zdawanych w części pisemnej na poziomie podstawowym lub rozszerzonym, oraz maksymalnie dwóch dodatkowych przedmiotów, zdawanych w części pisemnej na poziomie podstawowym lub rozszerzonym, przy czym próg kwalifikacji określono na poziomie 30 pkt. O przyjęcie na studia II stopnia mogą ubiegać się osoby, które uzyskały dyplom licencjata, magistra, inżyniera lub równoważny oraz prezentują znajomość języka niemieckiego minimum na poziomie B2 (potwierdzoną certyfikatem uprawnionej instytucji bądź egzaminem szkoły wyższej). Postępowanie kwalifikacyjne jest przeprowadzane na podstawie złożonych dokumentów. Gdy liczba kandydatów przekracza limit miejsc, przeprowadzone jest postępowanie kwalifikacyjne – rozmowa kwalifikacyjna (prowadzona w języku niemieckim) punktowana w następujący sposób:

- predyspozycje i zainteresowania filologiczne: 10 punktów;
- zainteresowanie i wiedza o krajach niemieckiego obszaru językowego: 10 punktów;
- dojrzałość intelektualna w prezentacji wiedzy zdobytej w trakcie dotychczasowych studiów: 10 punktów.

Kandydatów z dyplomem zagranicznym obowiązują te same zasady, przy czym mogą być oni poproszeni o dodatkową rozmowę kwalifikacyjną.

Kryteria rozmowy kwalifikacyjnej w ocenia ZO PKA nie są jednoznaczne. O ile możliwa jest ocena wiedzy filologicznej, czy wiedzy o krajach niemieckiego obszaru językowego, to trudno jest ocenić predyspozycje i zainteresowania. W dotychczasowej praktyce, do przeprowadzanie tego typu rozmów nie musiało dochodzić, jednak jednostka powinna przyjąć kryteria, które byłyby ocenne.

Niemniej procedury i mechanizmy selekcji w procesie rekrutacji pozwalają ustalić poziom posiadanej wiedzy i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia zakładanych efektów

kształcenia na kierunku germanistyka. Instytut Germanistyki na swoich stronach internetowych informuje kandydatów na studia o efektach kształcenia oraz zasadach dyplomowania.

Potwierdzanie efektów uczenia się i kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym

Instytut Germanistyki nie prowadzi rekrutacji na studia I i II stopnia na podstawie potwierdzania efektów uczenia się zdobytych poza edukacją formalną. Wydział Neofilologii nie ma opracowanego systemu identyfikacji efektów kształcenia oraz kwalifikacji uzyskanych przez studentów w szkolnictwie wyższym (np. w ramach programów MOST i Erasmus+) oraz ich adekwatności do efektów kształcenia zakładanych dla prowadzonych kierunków studiów i kwalifikacji uzyskiwanych w wyniku ich ukończenia. W praktyce identyfikacja ta odbywa się na podstawie treści sylabusów przedstawionych przez studentów lub – w przypadku ich braku – na podstawie tytułów przedmiotu.

Egzamin dyplomowy

Regulacje formalne dotyczące egzaminu dyplomowego zostały zmienione w roku akademickim 2012/2013; są dostępne na stronie www Instytutu Germanistyki. Szczegółowe zasady dotyczące procesu dyplomowania zostały opisane w *Regulaminie studiów* (pkt. IX, § 33–40). W wymienionych dokumentach zawarte są wymogi edytorskie pracy dyplomowej, skład komisji egzaminacyjnej oraz zakres jej obowiązków, zasady egzaminu dyplomowego, jak również algorytm ustalania ostatecznego wyniku ukończenia studiów. Praca dyplomowa podlega ocenie przez opiekuna pracy i recenzenta. Jej integralną część stanowi oświadczenie o nienaruszeniu praw autorskich i pokrewnych. Egzamin dyplomowy odbywa się przed komisją powołaną przez dziekana.

Student zobowiązany jest przedłożyć ostateczną wersję pracy dyplomowej zaakceptowaną przez opiekuna pracy w wersji papierowej w 3 egzemplarzach oraz w formie pliku w informatycznym systemie obsługi studiów. Przedłożenie takiej pracy jest warunkiem zaliczenia ostatniego cyklu seminarium dyplomowego. Student, który nie złożył pracy dyplomowej w terminie ma prawo złożyć wnioski o przedłużenie terminu złożenia pracy dyplomowej nie później niż do 20 września.

Podczas egzaminu dyplomowego student otrzymuje trzy pytania, w tym minimum jedno pytanie z zakresu pracy dyplomowej (w przypadku egzaminu magisterskiego) lub z zakresu wyraźnie wyodrębnionego problemu jednej z dyscyplin toku studiów germanistycznych, tj. językoznawstwa, literaturoznawstwa, kulturoznawstwa lub glottodydaktyki (w przypadku egzaminu licencjackiego).

Szczegółowe zasady zaliczenia etapu studiów opisane zostały w *Regulaminie studiów* (pkt. VII, § 30–31). Nie odbiegają one od zasad i rozwiązań przyjętych w większości polskich uczelni.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

2.1. Program studiów – dobór treści i metod kształcenia

Czas trwania kształcenia na kierunku germanistyka prowadzonym na Wydziale Neofilologii Uniwersytetu Warszawskiego studiach I i II stopnia jest wystarczający dla realizacji treści kształcenia i osiągnięcia wszystkich deklarowanych efektów kształcenia.

Właściwie skonstruowano program i plan studiów, w sposób prawidłowy i czytelny wyodrębniono poszczególne przedmioty, które połączone zostały w bloki tematyczne (językoznawstwo, literaturoznawstwo, kulturoznawstwo, glottodydaktyka). Wszystkie plany studiów umożliwiają indywidualizację kształcenia w wymiarze przekraczającym 30% punktów ECTS, które student musi zdobyć, aby uzyskać odpowiednie kwalifikacje. Realizowane na germanistyce treści programowe są zgodne z aktualnym stanem wiedzy i uwzględniają specyfikę poszczególnych dyscyplin filologicznych. Podobnie jest w przypadku zdobywania umiejętności językowych w ramach drugiego języka obcego.

Na kierunku germanistyka wykorzystuje się zróżnicowane metody dydaktyczne, które pozwalają na osiągnięcie przez wszystkich studentów wszystkich kierunkowych efektów kształcenia oraz są różnicowane zależności od diagnozowanych postępów w nauce i

dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Opieka i wsparcie studentów w procesie uczenia się jest właściwe.

Jednostka na studiach I i II stopnia spełnia wymogi ustawy odnoszące się do liczby punktów ECTS przyporządkowanych do zajęć powiązanych z badaniami naukowymi prowadzonymi w jednostce w dziedzinie związanej z kierunkiem studiów, które służą zdobywaniu przez studenta pogłębionej wiedzy oraz umiejętności prowadzenia badań naukowych.

Na kierunku germanistyka prowadzone jest przygotowanie do zawodu nauczyciela. Wymiar godzinowy modułów zajęć z nim związanych zarówno na studiach I jak i II stopnia odpowiada zapisom standardu kształcenia nauczycieli. Poza tym jednostka nie spełnia jednak innych jego wymogów:

- 1) realizacji komponentu pierwszego modułów 2 i 3 standardu w zakresie ogólnego przygotowania psychologiczno-pedagogicznego i podstaw dydaktyki na studiach I stopnia;
- 2) realizacji komponentu drugiego modułu 2 standardu w zakresie przygotowania psychologiczno-pedagogicznego do nauczania na danym etapie lub etapach edukacyjnych na studiach I stopnia;
- 3) realizacji komponentu drugiego modułu 3 w zakresie przygotowania dydaktycznego na danym etapie lub etapach edukacyjnych na studiach II stopnia;
- 4) realizacji wymiaru i treści praktyk na studiach I i II stopnia;
- 5) przestrzegania realizacji modułu 3 standardu po zakończeniu realizacji modułu 2 na studiach I stopnia;
- 6) oceny nakładu pracy studenta w ramach realizacji poszczególnych modułów na studiach I i II stopnia, w tym przede wszystkim nakładu pracy związanego z odbywaną praktyką.

Ponadto przedmioty z zakresu przygotowania do zawodu nauczyciela prowadzone są w języku niemieckim, co rodzi wątpliwości co do stopnia przygotowania językowego studentów zwłaszcza na I i II roku studiów I stopnia i ich możliwości percepcji specjalistycznych treści z zakresu psychologii i pedagogiki w języku obcym.

2.2. Skuteczność osiągania zakładanych efektów kształcenia

W *Raporcie samooceny* jednostka w sposób właściwy określiła politykę jakości w zakresie

sprawdzania i oceniania stopnia osiągnięcia efektów kształcenia, wskazując za najważniejszą w tym procesie ocenę pracy dyplomowej. Tematyka prac dyplomowych dobierana jest z uwzględnieniem zainteresowań badawczych studenta oraz kompetencji badawczych prowadzącego seminarium. Podkreślić należy zgodność rodzaju, formy, tematyki i metodyki prac egzaminacyjnych, etapowych, projektów, czynności opisanych w dziennikach praktyk a także prac dyplomowych z koncepcją kształcenia, efektami kształcenia, a także ogólnoakademickim profilem studiów na kierunku germanistyka. Stosowane narzędzia nie pozwalają jednak na w pełni właściwą weryfikację efektów kształcenia, które zostały przypisane do praktyk pedagogicznych, zwłaszcza efektów za zakresu kompetencji społecznych. Konieczna jest tym samym ich modyfikacja.

Zajęcia prowadzone są w małych grupach, co ułatwia realizację efektów kształcenia i weryfikację stopnia ich osiągnięcia, nie mniej w opinii studentów grupy ćwiczeniowe z praktycznej nauki języka niemieckiego mogłyby być mniej liczne. Jednak w przypadku studiów niestacjonarnych, jednostka niezależnie od oczekiwań studentów powinna racjonalnie rozplanować zajęcia, w sposób pozwalający na rzeczywiste uczestniczenie studentów w procesie uczenia się, a nie tylko samo odbycie zajęć.

Mała liczba studentów w grupach zajęciowych umożliwia zindywidualizowanie procesu uczenia się w powiązaniu z diagnozowanym stopniem osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, uczelnia zapewnia także dostosowanie metod weryfikacji stopnia osiągnięcia efektów kształcenia do osób niepełnosprawnych oraz zapewnia odpowiednie procedury w sytuacjach konfliktowych oraz warunki równego traktowania studentów w procesie sprawdzania i oceniania efektów kształcenia. Osiągnięte przez studentów efekty kształcenia w sposób odpowiedni przygotowują ich do dalszej edukacji lub pracy o czym świadczą badania losów absolwentów prowadzonych przez uczelnię oraz wyniki Ogólnopolskiego Systemu Monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów Szkół Wyższych MNiSW.

2.3. Rekrutacja kandydatów, zaliczenie etapów studiów, dyplomowanie, uznawanie efektów kształcenia oraz potwierdzanie efektów uczenia się

Zasady rekrutacji opisane zostały w uchwale nr 379 Senatu UW z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie warunków, trybu i terminów postępowania rekrutacyjnego na studia I stopnia, jednolite studia magisterskie i studia II stopnia. Procedury rekrutacji wprowadzają mechanizmy selekcji, które pozwalają ustalić poziom posiadanej wiedzy i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na kierunku germanistyka. Procedury rekrutacji na II stopień studiów w przypadku przekroczenia limitu miejsc przewidują rozmowę kwalifikacyjną. Przyjęte dla niej kryteria oceny dotyczą obszarów, które nie poddają się ocenie: zainteresowań kandydata i predyspozycji do studiów filologicznych.

Wydział Neofilologii nie ma opracowanego systemu identyfikacji efektów kształcenia oraz kwalifikacji uzyskanych przez studentów w szkolnictwie wyższym, podstawie których dokonywałby oceny osiągnięcia efektów kształcenia studentów powracających z programów wymiany.

O ocenie zadowalająco dla kryterium 2 zaważyło niespełnianie przez jednostkę na kierunku germanistyka wymogów standardu kształcenia nauczycieli oraz wymogów ustawy dotyczącej liczby punktów ECTS przypisanych do zajęć powiązanych z badaniami naukowymi prowadzonymi w jednostce w dziedzinie związanej z kierunkiem studiów, które służą zdobywaniu przez studenta pogłębionej wiedzy oraz umiejętności prowadzenia badań naukowych na studiach I stopnia.

Zalecenia

1. Dostosowanie modułów zajęć, przygotowujących do zawodu nauczyciela do wymogów standardu kształcenia nauczycieli w zakresie:
 - realizacji komponentu pierwszego modułów 2 i 3 standardu w zakresie ogólnego przygotowania psychologiczno-pedagogicznego i podstaw dydaktyki na studiach I stopnia;
 - realizacji komponentu drugiego modułu 2 standardu w zakresie przygotowania psychologiczno-pedagogicznego do nauczania na danym etapie lub etapach edukacyjnych na studiach I stopnia;
 - realizacji komponentu drugiego modułu 3 w zakresie przygotowania dydaktycznego na danym etapie lub etapach edukacyjnych na studiach II stopnia;
 - realizacji wymiaru i treści praktyk na studiach I i II stopnia;
 - przestrzegania realizacji modułu 3 standardu po zakończeniu realizacji modułu 2 na studiach I stopnia;
 - oceny nakładu pracy studenta w ramach realizacji poszczególnych modułów na studiach I i II stopnia, w tym przede wszystkim nakładu pracy związanego z odbywaną praktyką.
2. Zapewnienie właściwej weryfikacji efektów kształcenia, które zostały przypisane do praktyk pedagogicznych, zwłaszcza za zakresu kompetencji społecznych.
3. Prowadzenie zajęć z zakresu psychologii i pedagogiki, zwłaszcza w początkowym okresie studiów, w języku polskim.
4. Zmniejszenie liczebności grup ćwiczeniowych w ramach praktycznej nauki języka niemieckiego.
5. Racjonalne rozplanowanie zajęć na studiach niestacjonarnych w sposób pozwalający na rzeczywiste uczestniczenie studentów w procesie uczenia się.
6. Opracowanie w procedurze rekrutacji na studia II stopnia kryteriów rozmowy kwalifikacyjnej, które poddawałby się ocenie.
7. Opracowanego systemu identyfikacji efektów kształcenia oraz kwalifikacji uzyskanych przez studentów w szkolnictwie wyższym, na podstawie którego powinna być dokonywana ocena osiągnięcia efektów kształcenia studentów powracających z programów wymiany.

Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

- 3.1. Projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie i okresowy przegląd programu kształcenia
- 3.2. Publiczny dostęp do informacji

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie i okresowy przegląd programu kształcenia

Na Uniwersytecie Warszawskim funkcjonuje wewnętrzny system zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia (WSZJK) obejmujący: Uczelniany i Wydziałowe Zespoły Zapewniania Jakości Kształcenia (UZZJK i WZZJK), zespoły ZJK w innych jednostkach, pełnomocnika Rektora UW ds. Jakości Kształcenia, Biuro ds. Jakości Kształcenia oraz Pracownię Ewaluacji Jakości Kształcenia (PEJK). Zakres działania i skład poszczególnych ciał reguluje *Zarządzenie nr 56 Rektora Uniwersytetu Warszawskiego z dnia 3 października 2012 r. w sprawie Systemu Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia na Uniwersytecie Warszawskim*. W skład UZZJK wchodzi Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia, dziewięciu nauczycieli akademickich z jednostek organizacyjnych (reprezentacja obszarów wiedzy), przedstawiciel Samorządu Doktorantów, dwóch przedstawicieli Samorządu Studentów. UZZJK odpowiada za m.in. przygotowanie projektów procedur dotyczących jakości kształcenia. W skład WZZJK wchodzi nauczyciele akademicy, przedstawiciel doktorantów oraz przedstawiciel studentów. WZZJK m.in. opracowuje i przedstawia dziekanowi wnioski i projekty dotyczące WSZJK na wydziale, opracowuje sprawozdanie z oceny własnej funkcjonowania systemu. Ze względu na charakter i wielkość UW system musi być otwarty na specyfikę poszczególnych dyscyplin, czy charakter jednostek. Dlatego szczegółowe rozwiązania WSZJK pozostawione są w gestii poszczególnych jednostek/wydziałów. Lista zespołów wraz ze składami osobowymi jest dostępna na stronach Biura Jakości Kształcenia UW. Uniwersytet Warszawski prowadzi badania dotyczące jakości kształcenia (*Zarządzenie Rektora UW nr 41 z dnia 15 grudnia 2015 r. w sprawie badań dotyczących jakości kształcenia na Uniwersytecie Warszawskim*). Jedną z metod badania są coroczne ankiety ogólnouniwersyteckie prowadzone w formie papierowej lub w systemie USOS wśród studentów i doktorantów, oraz korespondencyjnie kadry. Ankiety przeprowadza PEJK. Zasady badań na wydziałach określają same jednostki. Wydziały mogą korzystać z ankiet ogólnouczelnianych.

System zapewnienia jakości kształcenia na Wydziale Neofilologii UW funkcjonuje na podstawie *Uchwały Rady Wydziału Neofilologii UW z dnia 24 czerwca 2014 r. w sprawie wydziałowego systemu zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia*. Jednostki wydziału proponują i aktualizują programy kształcenia przy zasięgnięciu opinii samorządu studentów, po uchwaleniu przez radę jednostki programy ostatecznie uchwalane są przez Radę Wydziału. Na

mocy rzeczonyj uchwały w Instytucie Germanistyki powołano Zespół Zapewnienia Jakości Kształcenia z udziałem przedstawiciela studentów. Do cykli kształcenia rozpoczynających się przed rokiem akademickim 2017/2018 obowiązują efekty kształcenia przyjęte *Uchwałą Senatu UW nr 512 z dnia 16 maja 2012 r. w sprawie określenia efektów kształcenia dla kierunków studiów na Uniwersytecie Warszawskim*. Od cykli kształcenia rozpoczynających się w roku akademickim 2017/2018 obowiązują efekty kształcenia przyjęte *Uchwałą nr 519 Senatu Uniwersytetu Warszawskiego z dnia 20 kwietnia 2016 r. w sprawie zatwierdzenia efektów kształcenia dla kierunków studiów prowadzonych przez Wydział Neofilologii*. W proces tworzenia oraz dokonywania zmian w programie kształcenia, zgodnie z procedurami WSZJK zostali zaangażowani interesariusze wewnętrzni – studenci i pracownicy Instytutu Germanistyki. Udział interesariuszy zewnętrznych nie jest sformalizowany, a Instytut Germanistyki wskazuje na współpracę z polsko-niemiecką szkołą w Wilanowie, Biblioteką Narodową, czy Muzeum Narodowym. Obecnie przygotowywana jest umowa z międzynarodowym koncernem z branży elektronicznej, która ma zaowocować stworzeniem nowoczesnego laboratorium i ewentualnymi zmianami w programach kształcenia. W przypadku kadry podstawowe znaczenie ma instytutowy ZZJK oraz Rada Naukowa IG, co zostało potwierdzone rozmowami z członkami ZZJK i nauczycielami akademickimi. Także studenci – potwierdzali to podczas spotkań z ZO PKA – mają wpływ na projektowanie programów kształcenia. Plany studiów i programy nauczania wraz z efektami kierunkowymi kształcenia opracowane zostały po zasięgnięciu opinii samorządu studenckiego, którego przedstawiciele uczestniczą w pracach ZZJK.

WSZJK przewiduje coroczne przeglądy programów kształcenia, za które odpowiada dyrektor instytutu. Monitorowanie programu na ocenianym kierunku odbywa się zgodnie z *Uchwałą Rady Wydziału Neofilologii UW z dnia 24 czerwca 2014 r.* i obejmuje w szczególności konsultacje z kadrami akademicką, samorządem studentów oraz ankiety studenckie. Na monitoring składają się działania na różnych poziomach – konsultacje w ramach zakładów, analizy prowadzone przez ZZJK w IG, konsultacje władz IG z samorządem studentów, a następnie prace na poziomie wydziału (WZZJK, władze dziekańskie).

WSZJK określa główne procedury i narzędzia. Przytoczona uchwała określa zasady:

- zatwierdzania, monitorowania i przeglądu programów kształcenia i ich efektów kształcenia;
- oceniania studentów oraz zasady dyplomowania,
- działania zapewniające jakość kadry dydaktycznej,
- monitorowania i przeglądu zasobów nauki,
- wsparcia dla studentów i doktorantów,
- gromadzenia i analizowania dokumentacji dotyczącej ZJK,
- publikowania informacji na temat jakości kształcenia.

Spotkania zespołu oceniającego z nauczycielami akademickimi, studentami oraz osobami odpowiedzialnymi za realizację procedur (dyrekcja IG) potwierdziły stosowanie i skuteczność przyjętych procedur oraz narzędzi. Przykładami działań doskonalących są m.in. zamienienie wykładu z *Historii Niemiec* na wykład z ćwiczeniami oraz przesunięcie go na II rok studiów I stopnia, czy zwiększenie wymiaru wykładu z *Teorii literatury* do dwóch semestrów. Zmiany te zostały wypracowane na podstawie wniosków studentów i pracowników instytutu.

Wątpliwości budzi skoncentrowanie wszystkich zajęć dla studentów na studiach niestacjonarnych II stopnia w jeden dzień podczas zjazdu (sobota). Władze instytutu diagnozują tę kwestię jako możliwe utrudnienie w zakresie osiągnięcia efektów kształcenia, choć jak podkreślają rozwiązanie to zostało wprowadzone na wyraźny wniosek studentów, z których większość na zajęcia przyjeżdża spoza Warszawy. Władze deklarują, że monitorują stopień, w jaki taka organizacja studiów będzie wpływać na wyniki w nauce i w zależności od tego podejmować właściwe kroki.

Niestety wewnętrzny system jakości kształcenia nie zdiagnozował nieprawidłowości w zakresie realizacji standardów kształcenia nauczycieli, przy czym przygotowanie do zawodu nauczyciela stanowi opcję dodatkową realizowaną tylko przez część studentów kierunku, częściowo w ramach zajęć do wyboru i obowiązkowych dla wszystkich studentów zajęć z glottodydaktyki. Należy więc postulować objęcie monitoringiem systemu wszystkich elementów programu studiów z modułami przedmiotów do wyboru i opcjami dodatkowymi.

Jednym z narzędzi stosowanych w monitorowaniu programu kształcenia są ankiety studenckie zajęć. Dotychczas na Wydziale Neofilologii stosowano różne ankiety w różnych instytutach. Na kierunku germanistyka dotychczasowa ankieta miała ogólny charakter, każdy pracownik dostawał informację o średniej ocen w poszczególnych kategoriach oraz ocenę ogólną wystawianą na podstawie tych średnich. W danym roku ankietowano jeden przedmiot prowadzony przez danego nauczyciela akademickiego. Dane zbiorcze przekazywane były do dyrekcji instytutu i władz dziekańskich. Większość nauczycieli akademickich na spotkaniu z ZO oceniło ankietę jako przydatną, choć wskazano na brak pytania otwartego, które dawało by lepszą informację o potrzebach studentów; niektóre pytania uznano za mało wnoszące dla pracy dydaktyka.

Jak wskazały władze WN i IG, wydziałowa komisja ds. oceny pracowników wskazywała na nieporównywalność ankiet przeprowadzanych w różnych instytutach. Dlatego od bieżącego roku akademickiego postanowiono stosować tylko ankietę ogólnouczelnianą przygotowaną i opracowywaną przez PEJK. Ankieta ta przeprowadzana jest w formie papierowej i składa się z pytań zamkniętych. Uwzględnia ona ogólny stopień frekwencji osoby ją wypełniającej na ocenianych zajęciach. Pewną wadą ankiety PEJK jest późny terminy przekazania informacji zwrotnej dla nauczycieli akademickich. Ponadto ankieta ta, z powodu ogólnouczelnianego charakteru, nie uwzględnia specyfiki poszczególnych kierunków. Przydatność tej ankiety dla potrzeb WSZJK w Instytucie Germanistyki i na Wydziale Neofilologii będzie możliwa do oceny dopiero po zakończeniu badania w bieżącym roku akademickim i analizie wyników.

Pozytywnie należy ocenić sposób uzyskiwania opinii o programie kształcenia najpierw mniej formalny na poziomie zakładów, następnie w drodze kontaktu z samorządem studentów, na poziomie ZZJK, Rady Naukowej Instytutu i dopiero ostateczne zatwierdzenie na poziomie wydziału.

Na WN i w IG nie są prowadzone planowe (regularne) hospitacje. Hospitacje przeprowadza się w miarę potrzeb np. po sygnałach od studentów. Hospitacje w takim wypadku prowadzi bezpośredni przełożony wraz z innym nauczycielem, który prowadzi podobne zajęcia. Z przebiegu hospitacji nie ma notatki, a informacja zwrotna jest ustna. WSZZJK nie przewiduje formalnej procedury hospitacji. Brak wytycznych oraz obowiązku dokumentowania hospitacji w przypadku, gdy są narzędziem stosowanym w sytuacjach nadzwyczajnych (np. skarga studentów) należy ocenić jako słabość systemu. Natomiast nieformalne hospitacje

koleżeńskie organizowane oddolnie, w ramach współpracy dydaktycznej, należy ocenić jako właściwą praktykę, która nie wymaga tworzenia procedur i dokumentacji.

Publiczny dostęp do informacji

Publiczny dostęp do informacji w Uniwersytecie Warszawskim oraz jego jednostkach organizacyjnych zapewniony jest przede wszystkim poprzez strony internetowe. Na poziomie serwisu uczelni dostępne są informacje o misji, strategii i historii UW, władzach uczelni i wydziałów, badaniach naukowych, współpracy międzynarodowej. UW prowadzi serwis rekrutacyjny w którym opisane są wszystkie oferowane studia (w tym germanistyka) wraz z dokładanymi kryteriami naboru. Stronę poświęconą WSZJK w UW prowadzi Biuro ds. Jakości Kształcenia (zawiera także informacje o regulacjach SZJK na poziomach wydziałów). Na stronach Biura obok opisów WSZZJK i składów osobowych zespołów znajdują (dokumenty lub linki do nich) akty prawa, sprawozdania z oceny własnej, rekomendacje, dobre praktyki uchwały senatu oraz zarządzenia rektora dostępne są w serwisie „Monitor UW”.

Strony www Wydziału Neofilologii zawierają informacje o jednostce, jej misji, strategii i uchwałę dotyczącą WSZJK. Jest również uchwała Rady Wydziału w sprawie szczegółowych szczegółowych zasad studiowania. Sprawy związane z tokiem studiów prowadzą sekretariaty instytutów i katedr.

Strony www Instytutu Germanistyki obok danych o jednostce zawierają informacje dla kandydatów na studia, studentów, doktorantów, pracowników. Dostępne są krótkie opisy programów studiów, wytyczne dotyczące studiowania, kryteria rekrutacyjne, plany studiów dla poszczególnych lat, kierunkowe efekty kształcenia, informacje o studium pedagogicznym, programach wymiany międzynarodowej i krajowej. Znaczna część informacji kierowanych do studentów UW, w tym sylabusy przedmiotów, dostępne są w systemie USOS. Na stronie IG nie jest niestety prezentowana działalność Koła Naukowego Germanistyki KoNAG.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

3.1. Projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie i okresowy przegląd programu kształcenia

Na Wydziale Neofilologii UW funkcjonuje dobrze zaprojektowany system zapewniania jakości kształcenia, który pozwala w sposób wieloaspektowy monitorować realizację programu studiów i stopień osiągania efektów kształcenia, diagnozować problemy i wprowadzać działania naprawcze. W Instytucie Germanistyki w zasadzie skutecznie wspiera on proces wdrażania i monitorowania programów kształcenia. Skuteczność działań na rzecz zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia potwierdzają nie tylko opinie uzyskane od nauczycieli akademickich i studentów podczas spotkań z ZO PKA, ale przede wszystkim wprowadzane zmiany w programach kształcenia, choć poza obszarem monitoringu systemu znalazły się niektóre elementy programu kształcenia, jak np. przygotowanie do zawodu nauczyciela, w zakresie którego nieprawidłowości wykazał ZO PKA.

W procesie doskonalenia programu kształcenia na kierunku germanistyka w sposób sformalizowany biorą udział interesariusze wewnętrzni – pracownicy i studenci, i w sposób niesformalizowany – interesariusze zewnętrzni. Obecnie przygotowana jest sformalizowana

umowa z międzynarodowym koncernem z branży elektronicznej, która ma zaowocować stworzeniem nowoczesnego laboratorium i ewentualnymi zmianami w programach kształcenia.

Jednym z narzędzi stosowanych w monitorowaniu programu kształcenia są ankiety studenckie zajęć. Dotychczas na Wydziale Neofilologii stosowano różne ankiety w różnych instytutach. Od bieżącego roku akademickiego postanowiono stosować tylko ankietę ogólnouczelnianą przygotowaną i opracowywaną przez PEJK. Przydatność tej ankiety dla potrzeb WSZJK w Instytucie Germanistyki i na Wydziale Neofilologii będzie możliwa do oceny dopiero po zakończeniu badania w bieżącym roku akademickim i analizie wyników.

Na WN i w IG nie są prowadzone planowe regularne hospitacje. Hospitacje przeprowadza się w miarę potrzeb np. po sygnałach od studentów. WSZZJK nie przewiduje formalnej procedury hospitacji. Brak wytycznych oraz obowiązku dokumentowania hospitacji w przypadku, gdy są narzędzie stosowanym w sytuacjach nadzwyczajnych (np. skarga studentów) należy ocenić jako słabość systemu.

3.2. Publiczny dostęp do informacji

Jednostka zapewnia studentom, kandydatom na studia i innym zainteresowanym podmiotom dostęp do informacji obejmujących treści związane z procesem kształcenia, harmonogramami zajęć, organizacją roku akademickiego, zajęć dydaktycznych. Uniwersytet Warszawski w domenie publicznej na poziomie serwisu uczelni udostępnia informacje o misji, strategii i historii UW, władzach uczelni i wydziałów, badaniach naukowych, współpracy międzynarodowej, wynikach wewnętrznej oceny jakości kształcenia: sprawozdania i analizy, rekomendacje, dobre praktyki.

Zalecenia

1. Objęcie monitoringiem wydziałowego systemu zapewnienia jakości kształcenia wszystkich elementów programu studiów na kierunku germanistyka: opcji do wyboru i opcji dodatkowych.
2. Uwzględnienie w procedurach wydziałowego systemu zapewnienia jakości kształcenia wytycznych dotyczących hospitacji, tym bardziej, że system przewiduje prowadzenie ich w sytuacjach nadzwyczajnych.

Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia

- 4.1. Liczba, dorobek naukowy/artystyczny oraz kompetencje dydaktyczne kadry
- 4.2. Obsada zajęć dydaktycznych
- 4.3. Rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

Liczba, dorobek naukowy oraz kompetencje dydaktyczne kadry

Do minimum kadrowego na studiach I stopnia jednostka zaliczyła 49 osób, w tym 23 osoby ze stopniem doktora habilitowanego lub tytułem profesora oraz 26 osób z stopniem doktora. Do

minimum kadrowego na studiach II stopnia jednostka zaliczyła 47 osób, w tym 21 ze stopniem doktora habilitowanego lub tytułem profesora i 26 ze stopniem doktora. Wszystkie – poza jedną – zaliczone do minimum kadrowego osoby na studiach I i II stopnia reprezentują obszar nauk humanistycznych, dziedzinę nauk humanistycznych, dyscypliny językoznawstwo i literaturoznawstwo, do których odnoszą się efekty kształcenia, a ich badania dotyczą języka i literatury niemieckiego obszaru językowego, dorobek naukowy części z nich można odnieść także do dyscypliny kulturoznawstwo. Jedna osoba zaliczona do minimum kadrowego na studiach I i II stopnia reprezentuje – w związku dwuobszarowym charakterem kierunku do roku akademickiego 2016/2017 – obszar nauk społecznych, dziedzinę nauk społecznych dyscyplinę nauki o polityce, do której m.in. zostały przyporządkowane efekty kształcenia. Wszyscy zaliczeni przez jednostkę do minimum kadrowego nauczyciele akademicy prowadzą zajęcia na kierunku w wymiarze wyższym niż minimalna liczba godzin przewidziana odpowiednikami przepisami. Jednostka spełnia więc wymagania *Rozporządzenia* odnoszące się do minimum kadrowych zarówno dla przyjętych w 2012 roku efektów kształcenia przyporządkowanych do dwóch obszarów kształcenia: w zakresie nauk humanistycznych i społecznych, jak i zmodyfikowanych 2016 roku odnoszących się do jednego obszaru – nauk humanistycznych. W kontekście zaliczenia do minimum kadrowego blisko pięćdziesięciu osób, należałoby jednak wskazać na znaczącą nadinterpretację przepisów, łączącą się ze zbędną pracą administracyjną, które w przypadku studiów I stopnia na kierunku związanym z kształceniem filologicznym w zakresie języka niemieckiego przewidują sześć osób, a dla studiów II stopnia – dziewięć.

Dorobek naukowy nauczycieli stanowiących minimum kadrowe, odpowiada efektom kształcenia i treściom określonym dla kierunku. Nauczyciele akademicy reprezentujący obszar nauk humanistycznych prowadzą kompleksowe badania naukowe w zakresie podstaw z dyscypliny kulturoznawstwo, językoznawstwo i literaturoznawstwo, odnoszące się do fenomenów literackich, językoznawczych i kulturowych, historii odnośnych dyscyplin oraz ich wzajemnych związków w aspekcie dia- i synchronicznym. Istotne miejsce w dorobku naukowym tej grupy nauczycieli akademickich zajmują zagadnienia kontaktów językowych i kulturowych oraz stosunków niemiecko-polskich. Nauczyciel akademicki reprezentujący obszar nauk społecznych realizuje badania naukowe z zakresu historii niemieckiej myśli politycznej, metodologii nauk humanistycznych i społecznych oraz komparatystyki kulturowej i komunikacji medialnej. Dorobek naukowy i doświadczenie dydaktyczne tej grupy nauczycieli akademickich odpowiada treściom programowym kierunku germanistyka.

Należy podkreślić, że wykładowcy publikują prace naukowe w czasopiśmie i wygłaszają referaty na konferencjach, sympozjach, zjazdach i kongresach o zasięgu krajowym i międzynarodowym jak i wygłaszają wykłady gościnne na krajowych i zagranicznych uczelniach. Wszyscy pracownicy Instytutu Germanistyki są specjalistami w swoich dziedzinach i uczestniczą w programach naukowych realizowanych wspólnie z ośrodkami krajowymi i międzynarodowymi. Niektórzy z nich pełnią znaczące funkcje w instytucjach i organizacjach naukowych krajowych i międzynarodowych.

Poza nauczycielami akademickimi wliczonymi do minimum kadrowego zajęcia na wizytowanym kierunku prowadzi ponadto siedmiu nauczycieli akademickich ze stopniem doktora w zakresie literaturoznawstwa lub językoznawstwa oraz dwoje magistrów. Wszyscy

oni prowadzą badania naukowe odpowiadające zakresowi i efektom kształcenia na ocenianym kierunku.

Nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia na wizytowanym kierunku posiadają znaczące doświadczenie i osiągnięcia dydaktyczne. Część z nich tworzyło innowacyjne formy dydaktyczne w programach e-learningowych wspomagające proces dydaktyczny np. tłumaczeń specjalistycznych, są autorami i współautorami podręczników, gramatyk i innych materiałów dydaktycznych, autorami programów studiów. Uczestniczą również w projektach popularyzujących wiedzę w instytucjach i ośrodkach kulturalnych, kulturę krajów niemieckojęzycznych, wykładają w ramach profesur i wykładów gościnnych na zagranicznych uniwersytetach. Ich rozległe doświadczenie dydaktyczne wzbogaca metody pracy ze studentami, o czym dowodzą wyniki hospitacji zajęć.

Obsada zajęć dydaktycznych

Wysokie kompetencje naukowe i dydaktyczne kadry naukowo-dydaktycznej przekładają się w praktyce na wykorzystywanie wiedzy i umiejętności dydaktycznych w prowadzeniu zajęć. Władze instytutu przykładają dużą wagę do właściwej obsady zajęć. Nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia związane z przedmiotami kierunkowymi i specjalizacyjnymi posiadają odpowiedni dorobek naukowy. Dotyczy to również osób prowadzących zajęcia w ramach specjalizacji nauczycielskiej, ściśle przedmiotów z zakresu glottodydaktyki. Osobom tym powierzone zostały jednak także przedmioty za zakresu realizacji modułu 2 standardu kształcenia nauczycieli odnoszącego się do przygotowania psychologiczno-pedagogicznego. Na podstawie materiałów przedstawionych przez jednostkę i stronę www uczelni nie do wszystkich prowadzonych w tym zakresie przedmiotów udało się zidentyfikować prowadzących, ponadto jak wykazała analiza treści realizowanych w ramach tych przedmiotów częściowo nie odpowiadają one standardom kształcenia, zawierając m.in. treści z zakresu dydaktyki przedmiotowej. Pracownicy Zakładu Glottodydaktyki mają niekwestionowane kompetencje w zakresie teorii i praktyki nauczania języków obcych, jednak ich wykształcenie (są to germaniści - językoznawcy) i dorobek naukowych nie odnosi się do pedagogiki i psychologii.

Polityka kadrowa

Władze jednostki prowadzą stabilną politykę kadrową, której celem jest zapewnienie kadry naukowo-dydaktycznej o wysokich kwalifikacjach zawodowych, które odpowiadają prowadzonym w instytucie specjalnościom. Stałe i systematyczne podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników gwarantuje studentom odpowiedni poziom dydaktyczny, a jednocześnie zapobiega powstawaniu tzw. luki pokoleniowej, o czym świadczy wysoka liczba osób posiadających stopień doktora habilitowanego. Dobrą prognozą na przyszłość w zapewnieniu obsady kadry naukowo-dydaktycznej jest znaczna liczba słuchaczy studiów doktoranckich, tym bardziej że polityka kadrowa jednostki zmierza do zatrzymania w instytucie najzdolniejszych wypromowanych doktorów.

Obsada etatów i dobór kadry odbywa się w drodze konkursu w powiązaniu z potrzebami dydaktycznymi jednostki. Każdy z pracowników naukowo-dydaktycznych podlega instytucjonalnej okresowej ocenie dorobku naukowego i osiągnięć dydaktycznych, semestralnej ewaluacji zajęć przeprowadzanej przez studentów w formie ankiet oraz w miarę

potrzeb hospitacjom zajęć dydaktycznych. Wyniki okresowej oceny naukowo-dydaktycznej mają wpływ na indywidualną dotację na prowadzone badania w pracy naukowej w ramach badań statutowych. System oceny kadry jest więc kompleksowy i wieloaspektowy, uwzględniający obok osiągnięć naukowych także osiągnięcia w pracy dydaktycznej.

Pracownicy na spotkaniu z ZO PKA podkreślali, że mają wsparcie Instytutu w zdobywaniu kwalifikacji i finansowaniu potrzeb naukowych. Mają również możliwość składania dobrze umotywowanych projektów w Biurze Współpracy z Zagranicą UW w celu pozyskania finansowania na pobyty naukowe w ośrodkach zagranicznych. Cenią sobie wpływ na zakup książek dla własnego rozwoju naukowego w ramach zasobów bibliotecznych. Ważną dla nich formą wsparcia w zdobywaniu kwalifikacji zawodowych są również urlopy naukowe i habilitacyjne jak i udział w konferencjach krajowych i zagranicznych. Pracownicy doceniają możliwość udziału w konferencjach naukowych organizowanych przez jednostkę w nowym budynku, jednak wyrażali krytyczne opinie co do otrzymywania od władz instytutu niewystarczającego finansowania na organizowane przez siebie konferencje.

Dzięki prowadzonej w ramach kierunku efektywnej polityce kadrowej w ostatnich pięciu latach dwoje pracowników otrzymało tytuł profesora, 12 osób otrzymało stopień doktora habilitowanego nauk humanistycznych i zostało wypromowanych 42 doktorów.

O wysokim poziomie naukowym kadry świadczą pozytywne oceny okresowe pracowników i ankiety studenckie. Perspektywy rozwoju kadry oceniane są wysoko, bowiem w najbliższych latach spodziewane są kolejne habilitacje i wnioski o tytuły profesorskie.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

4.1. Liczba, dorobek naukowy/artystyczny oraz kompetencje dydaktyczne kadry

Wizytowany kierunek spełnia wymogi minimum kadrowego na studiach I i II stopnia. Jednostka przy tym zalicza do minimum kadrowego kilkakrotnie więcej osób, niż wymagają odnośne przepisy. Pracownicy posiadają duży dorobek naukowy i doświadczenie dydaktyczne, pozwalające realizować zajęcia na kierunku zgodnie z założonymi efektami kształcenia i treściami kształcenia określonymi dla kierunku. Kompleksowy charakter dorobku naukowego i doświadczenie dydaktyczne umożliwiają osiągnięcie przez studentów wszystkich zakładanych efektów kształcenia.

4.2. Obsada zajęć dydaktycznych

Jednostka posiada kadrę nauczycieli akademickich pozwalającą na właściwe obsadzenie zajęć kierunkowych i specjalistycznych oraz z zakresu glottodydaktyki w ramach przygotowania do kształcenia nauczycieli. Jednostka powinna jednak powierzyć zajęcia z zakresu realizacji modułu 2 standardu kształcenia nauczycieli osobom posiadającym formalne wykształcenie i dorobek naukowych w zakresie pedagogiki i psychologii.

4.3. Rozwój i doskonalenie kadry

Polityka kadrowa prowadzona w jednostce zmierza do zapewnienia kadry naukowo-dydaktycznej o wysokich walorach kwalifikacyjnych. Dobór kadry odbywa się w drodze konkursowej, a jej ewaluacja odbywa się poprzez okresową ocenę dorobku naukowego

i osiągnięć dydaktycznych, semestralną ankietyzację przeprowadzaną przez studentów oraz powiązanie indywidualnej dotacji na prowadzenie badań z wynikami w pracy naukowej w okresie wcześniejszym. Perspektywiczna polityka kadrowa i system oceny kadry jest kompleksowy i wieloaspektowy, uwzględniający obok osiągnięć naukowych, także osiągnięcia w pracy dydaktycznej. Jej pozytywnym efektem jest zwiększanie się liczby osób ze stopniem doktora habilitowanego.

Zalecenia

- 1) Zapewnienie kadry o właściwych kompetencjach z zakresu psychologii i pedagogiki w zakresie realizacji standardu kształcenia nauczycieli.
- 2) Ograniczenie liczby osób wpisanych do minimum kadrowego do wartości równych lub nieznacznie przekraczających liczby przewidziane w odpowiednich przepisach.

Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Instytut Germanistyki posiada rozległą współpracę z otoczeniem gospodarczym, którą można podzielić na szereg płaszczyzn współpracy ze względu na specyfikę działania i funkcjonowania poszczególnych jednostek. Instytut przedłożył *Harmonogram wydarzeń Instytutu Germanistyki od 1.10.2012*, świadczący o intensywnej współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczo-kulturowym (wyszczególniono 95 projektów od stycznia 2013 do chwili obecnej). Wśród interesariuszy są ambasady krajów niemieckojęzycznych, a więc Ambasada Republiki Federalnej Niemiec, Ambasada Szwajcarii i Ambasada Austrii (w połączeniu z innymi odnośnymi językowo stowarzyszeniami, fundacjami i instytucjami – Towarzystwo Polsko-Szwajcarskie, Międzyinstytutowa Pracownia Studiów Szwajcarskich, Ministerium für nationale Bildung, Austriackie Forum Kultury, Fundacja Konrada Adenauera, Fundacja współpracy polsko-niemieckiej, Bundestag Alumni, Polsko-Niemiecka Izba Handlowa, Niemiecki Instytut Historyczny i wiele innych), z którymi współpraca polega na współorganizowaniu przedsięwzięć takich jak wykłady, sympozja i konferencje (również interdyscyplinarne), dotyczące tematów z obszarów nauki, kultury, literatury, stosunków polsko-niemieckich, gospodarki czy filmu. Poza tym miały miejsce seminaria naukowe, literackie warsztaty tłumaczeniowe, kolokwia i warsztaty (np. *Netz-Werk Deutsch*) dla studentów.

Na przedłożonej liście współpracy krajowej znajdują się również instytucje użyteczności publicznej i jednostki samorządowe: Biuro ds. Edukacji m.st. Warszawy, Departament Edukacji Publicznej i Sportu Województwa Mazowieckiego, Mazowieckie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Ośrodek Edukacji Informatycznej i Zastosowań Komputerów w Warszawie, TVP Warszawa, które wspierały instytut w rozlicznych projektach. Do interesariuszy zewnętrznych należy również szereg szkół: IV Liceum Ogólnokształcące im. Adama Mickiewicza, Willy-Brandt-Schule, XVII LO im. Modrzewskiego, XXII Liceum z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Jose Marti oraz XXI Liceum Ogólnokształcące im. Hugona

Kołodziej w Warszawie, z którymi instytut ma współpracę w popularyzowaniu nauki jak i w postaci lokalizowania praktyk pedagogicznych; np. z IV Liceum Ogólnokształcącym im. Adama Mickiewicza w Warszawie istnieje wieloletni, cykliczny projekt *Warszawski konkurs wiedzy realizowanej o krajach niemieckiego obszaru językowego Dreimal Deutsch*. Równie ważny, cykliczny charakter mają projekty łączone z kilkoma partnerami (Instytut Germanistyki, Koło Naukowe KoNIG, Samorząd Studentów IG i Wydawnictwo Nowa Era) w takiej tematyce jak *Kinokonferencja – Nowe wymiary edukacji filmowej, Interdyscyplinarność w edukacji filmowej; Checkpoint Dobra 55 – spotkania z filmem niemieckim*, gdzie po projekcji odbywa się dyskusja jak i spotkania ze znanymi postaciami filmu, reżyserami i scenarzystami. Wizytowany kierunek prowadzi współpracę również z otoczeniem naukowo-badawczym współpracując w zakresie badań i organizacji seminariów z większością uniwersytetów polskich oraz ze Stowarzyszeniem Germanistów Polskich, Polskim Towarzystwem Neofilologicznym.

Odrębny obszar to kontakty z otoczeniem gospodarczym, głównie z Wydawnictwem Nowa Era oraz firmami SITEL Polska i SAMSUNG Polska. Podczas spotkania z ZO PKA dyrektor Instytutu przekazał informację, że od nowego roku akademickiego zaplanowany został we współpracy z Polsko-Niemiecką Izbą Przemysłowo-Handlową (AHK Polska) nowy moduł na studiach II stopnia – Komunikacja w biznesie. Na spotkaniu z ZO PKA wskazano również na projekt *Lingua bona* obejmujący współpracę językową w języku niemieckim i w innych językach dla instytucji zewnętrznych. Współpraca z SAMSUNG Polska zmierza w kierunku założenia laboratorium analiz lingwistycznych, w którym pracowano by na korpusach językowych.

Większość partnerów z otoczenia społeczno-gospodarczego, naukowego i oświatowego jest potencjalnymi pracodawcami dla absolwentów germanistyki, stąd ich zainteresowanie i współdziałanie w tworzeniu programów nauczania. Doświadczenia zdobyte we współpracy z otoczeniem wykorzystywane jest podczas zajęć dydaktycznych, ponadto widoczne jest, że pracownicy i studenci aktywnie uczestniczą w życiu kulturalnym i oświatowym miasta, angażując się m.in. w tematyczne projekty i różne formy popularyzacji wiedzy.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Instytut Germanistyki posiada rozległą i wielopłaszczyznową współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, kulturalnym i naukowym. Należy podkreślić konkretny wymiar współpracy, jej różnorodną formę jak i tematykę projektów. Dla studentów staje się ona jednocześnie możliwością poznania swojego ewentualnego pracodawcy, dla pracowników instytutu zdobywania dodatkowego doświadczenia, które można zaimplementować w procesie dydaktycznym. Wiele z współpracujących instytucji z otoczenia społecznego bierze udział w kształtowaniu treści programowych, niezbędnych w szansach zawodowych na rynku pracy.

Zalecenia

Brak.

Kryterium 6. Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Wizytowany kierunek zapewnia efekty kształcenia na studiach I i II stopnia uwzględniające kształcenie w zakresie języków obcych, innych niż język kierunkowy.

Działania władz Instytutu Germanistyki, w ramach współpracy zagranicznej, zmierzają do umocnienia pozycji na arenie międzynarodowej i wykorzystania jej wyników w procesie kształcenia. Zwraça uwagę zacieśnianie współpracy ze strategicznymi partnerami zagranicznymi, głównie w znanych uczelniach niemieckich oraz aktywna naukowa wymiana pracowników i studentów. Instytut stwarza warunki studentom do studiowania w języku obcym. Instytut współpracuje z renomowanymi ośrodkami zagranicznymi w ramach umów bilateralnych o współpracy akademickiej oraz programu ERASMUS+. Poza tym pracownicy Instytutu uczestniczą czynnie w projektach międzynarodowych i konferencjach o zasięgu międzynarodowym, w tym również jako współorganizatorzy. Wśród bilateralnych umów należy wymienić umowę naukową z Eberhard Karls Universität Tübingen, na podstawie której prowadzona jest ścieżka transkulturowa w ramach studiów II stopnia na kierunku germanistyka. Dotychczas w programie tym wzięło udział 15 studentów z Niemiec i 11 z Polski. Poza regularną wymianą naukową pracowników i gościnnymi wykładami, zorganizowane zostały dwie konferencje studenckie (I polsko-niemiecka konferencja studencka *Deutsch-polnische Transferbewegungen*, 2014 oraz II polsko-niemiecka konferencja studencka *Dynamika transferu polsko-niemieckiego: Granica – pośrednicy/instytucje – recepcja (Deutsch-polnische Transferbewegungen: Grenze – Vermittler/Institutionen – Rezeption)*, 2015; III polsko-niemiecka konferencja planowana jest w roku 2017). Podobny zasięg ma ponad dwudziestoletnia współpraca z Humboldt-Universität zu Berlin, z którym realizowane są wspólne, powtarzalne projekty badawcze (krótkie pobyty z wykładami, udział w warsztatach organizowanych przez obie jednostki), organizowane są konferencje naukowe i przeprowadzane naukowe warsztaty studenckie. Aktualnie realizowany jest projekt *Transformationen und Transfers: Literarische Raumordnung und ihre Dynamisierung*, w którym zaplanowana jest współpraca naukowa kadry oraz studentów. Ponadto rozszerzono projekt o dodatkowy uniwersytet – Universität Wien. Na zakończenie projektu w 2018 roku planowana jest publikacja wyników prac badawczych we wspólnym tomie.

Zakład Literatur Niemieckiego Obszaru Językowego IG współpracuje od trzydziestu lat w ramach umowy bilateralnej z Universität Hamburg, z którym od 1989 organizuje w odstępach dwóch lub trzech lat konferencje na wspólnie wybrany temat. Wspólnie wydano kilka tomów zbiorowych, wszystkie w wydawnictwach zagranicznych. Ostatni tom ukazał się w 2013 roku *Die Dialektik des Geheimnisses*. Uzgodniony w 2016 roku program badawczy na następne lata przewiduje warsztaty naukowe lub konferencję w roku 2018. Profesorowie obu jednostek wygłaszają wykłady gościnne dla studentów w Hamburgu i w Warszawie. Innym uczelnią w Niemczech, z którą Instytut Germanistyki prowadzi od wielu lat regularną współpracę jest Universität des Saarlandes, w którym realizowane są regularne wyjazdy stypendialne, a wspólne działania dają możliwość zaistnienia na szerszej płaszczyźnie publicystycznej (wykłady otwarte w ratuszu w Saarbrücken) oraz popularyzacji polskiej nauki.

Ważnym partnerem jest też Freie Universität Berlin, który umożliwia realizowanie pobytów badawczych pracowników Instytutu Germanistyki UW w Niemczech.

Na bazie długoletniej współpracy między instytutami i wydziałami Instytut Germanistyki bierze aktywny udział w programie *Germanistyczne Partnerstwo Instytutów (GIP)*, finansowanym przez DAAD, realizowanym między Universität Wuppertal, Instytutem Komunikacji Specjalistycznej i Interkulturowej / Zakładem Lingwistyki Języków Specjalistycznych na Wydziale Lingwistyki Stosowanej UW oraz Uniwersyteckim Kolegium Kształcenia Nauczycieli Języka Niemieckiego. Główną ideą GIP jest wspieranie i promowanie języka niemieckiego w Europie Środkowej, a docelowym działaniem wspieranie lokalnej germanistyki w nauczaniu i badaniach naukowych a także rozwoju potencjału danej jednostki naukowej, tzn. modernizacji dydaktyki, m.in. przez współudział gości zagranicznych w prowadzeniu zajęć i rozwoju nowoczesnych programów nauczania. Wiąże się to również z wspieraniem młodych naukowców poprzez wspólną opiekę nad pracami doktorskimi i habilitacyjnymi, wspieraniem zagranicznych studentów i doktorantów dzięki stypendiom semestralnym i krótkoterminowym na przygotowanie pracy magisterskiej lub doktorskiej na niemieckiej uczelni partnerskiej, opracowaniem nowoczesnych materiałów dydaktycznych, które znajdują zastosowanie w kształceniu. Działania badawcze obejmują prowadzenie wspólnych projektów badawczych.

Umiędzynarodowienie jednostki widoczne jest również w mobilności studentów w ramach umów bilateralnych i programu Erasmus+ oraz przyjazdach studentów zagranicznych. I tak na studia zagranicę co roku wyjeżdża około 30 studentów germanistyki, a kierunek przyjmuje kilkunastu studentów zagranicznych.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Wizytowany kierunek zapewnia efekty kształcenia na studiach I i II stopnia uwzględniające kształcenie w zakresie języków obcych innych niż język kierunkowy.

Jednostka sprzyja umiędzynarodowieniu procesu kształcenia zarówno poprzez udział native-speakerów w dydaktyce, wykłady gościnne wykładowców ze współpracujących uniwersytetów jak i poprzez udział studentów w międzynarodowych i zagranicznych konferencjach i warsztatach dzięki zawartym umowom dwustronnym. Jednostka wspiera międzynarodową mobilność studentów ocenianego kierunku i nauczycieli akademickich zarówno poprzez program Erasmus+, jak i bezpośrednie kontakty bilateralne jednostki z partnerami zagranicznymi. Poza tym tworzona jest polsko-niemiecka oferta kształcenia na wspólnie tworzonych ścieżkach. Oferta kształcenia na wizytowanym kierunku jest atrakcyjna również dla studentów zagranicznych, którzy podejmują studia w Instytucie Germanistyki. Jednostka współpracuje w zakresie działalności dydaktycznej oraz naukowej z zagranicznymi partnerami i wykorzystuje wyniki tej współpracy w realizacji i doskonaleniu programu kształcenia na ocenianym kierunku.

Zarówno bogata współpraca naukowa jak i dydaktyczna jednostki stwarza możliwość czerpania wzorców dydaktycznych i naukowych z ośrodków zagranicznych, co ma niewątpliwą wpływ na mobilność międzynarodową studentów i nauczycieli akademickich oraz na koncepcję kształcenia na ocenianym kierunku. Plany rozwoju naukowego jak i dydaktycznego kierunku są osadzone perspektywicznie (wspólne projekty konferencyjne,

warsztatowe, publikowanie prac naukowych itp.), a udział w nich kadry i studentów jest stabilny.

Zalecenia

Brak.

Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia

- 7.1. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa
- 7.2. Zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne
- 7.3. Rozwój i doskonalenie infrastruktury

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

Infrastruktura dydaktyczna i naukowa

Bazę dydaktyczną Instytutu Germanistyki tworzy nowy budynek przy ul. Dobrej 55, w którym jednostka dysponuje 12 własnymi salami dydaktycznymi o łącznej powierzchni 413 m² oraz ma możliwość korzystania z auli mieszczącej 100 osób, w której odbywają się wykłady przeznaczone dla całego roku. Wszystkie pomieszczenia są wyposażone w komputery, w tym 8 sal multimedialnych, jedna pracownia komputerowa z 14 stanowiskami komputerowymi oraz 5 sal z rzutnikami. W całym gmachu zapewniony jest dostęp do wifi. W budynku mieści się też biblioteka i czytelnia instytutu (łączna powierzchnia 255 m²), w której studenci mają możliwość korzystania z 4 komputerów. Instytut posiada również możliwość łączenia wideokonferencyjnego. Pracownicy naukowcy zostali przeszkoleni z obsługi sprzętu w salach dydaktycznych. Ich pokoje, w których odbywają się konsultacje ze studentami, są również wyposażone w komputery. Mankamentem, który zgłaszali studenci jest brak krzeseł z pulpitem dla leworęcznych osób.

Zarówno pracownicy jak i studenci – co stwierdzili na zebraniu z ZO PKA – uważają, że wielkość i liczba sal w nowym budynku jest odpowiednia do realizacji procesu kształcenia i swoimi rozmiarami dostosowana do liczby studentów i umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności w zakresie przygotowania do badań naukowych na studiach I stopnia i uczestniczenia w nich na studiach II stopnia. Opisywana baza dydaktyczno-naukowa Instytutu spełnia też wymogi przepisów BHP.

Zachowywane są również niezbędne standardy projektowe dla studentów niepełnosprawnych, a także celowo zaplanowana kolorystyka ścian w instytucie i tabliczki z pismem w systemie Braille'a na każdych drzwiach budynku i w windach oraz głosowe zapowiadanie pięter. Dzięki bliskiej współpracy z Biurem ds. Osób Niepełnosprawnych UW instytut zapewnia studentom niepełnosprawnym udogodnienia natury logistycznej oraz technologicznej (laptopy, wsparcie pracowników BON UW, obsługa teleinformatyczna itp.), które pozwalają realizować zadania przewidziane programem studiów. BON UW ustala indywidualną ścieżkę kształcenia dla studentów niepełnosprawnych łącznie z materiałami dydaktycznymi i asystentem osoby niepełnosprawnej. Uniwersytet posiada zatem bardzo dobre

rozwiązania systemowe pomagające dostosować proces kształcenia do indywidualnych potrzeb osób niepełnosprawnych.

Zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne

Biblioteka Instytutu Germanistyki gromadzi zbiory biblioteczne – książki, czasopisma, zbiory specjalne i audiowizualne – dostosowane do potrzeb pracowników i studentów jednostki. Na księgozbiór Instytutu Germanistyki składają się: teksty literackie z krajów niemieckiego obszaru językowego i ich opracowania krytyczne; publikacje z dziedziny językoznawstwa z uwzględnieniem metodyki i dydaktyki języka niemieckiego; publikacje z historii powszechnej, w szczególności z historii krajów niemieckiego obszaru językowego; piśmiennictwo dotyczące kultury i sztuki obszarów niemieckojęzycznych; polskie przekłady literatury niemieckojęzycznej; podręczniki do nauki języka niemieckiego, niderlandzkiego, szwedzkiego i norweskiego; zbiory audiowizualne oraz dysertacje powstałe w Instytucie Germanistyki.

Stan zbiorów Biblioteki na dzień 31.12.2016 r. wynosił ogółem 72 727 pozycji, w tym 52 672 książek, 3 102 czasopism, 20 055 zbiorów specjalnych. W roku 2016 księgozbiór Biblioteki Instytutu Germanistyki powiększył swoje zbiory o 176 wolumenów nowości wydawniczych.

Zbiory udostępniane są na miejscu w czytelni oraz na zewnątrz w wypożyczalni. Czytelnia dysponuje 40 miejscami oraz czterema stanowiskami komputerowymi z dostępem do Internetu. Księgozbiór podręczny zawiera m.in.: dział encyklopedii ogólnych i dziedzinowych, dział słowników języków obcych, specjalistycznych, językoznawczych, fonetycznych, antonimów, synonimów, idiomów, terminologii specjalistycznej oraz słowników języka polskiego, dział gramatyk oraz zbiorów lektur dla studentów.

Biblioteka pracuje w komputerowym systemie bibliotecznym VTLS/VIRTUA, tworząc katalog on-line we współpracy z Biblioteką Uniwersytecką i Bibliotekami Wydziałowymi UW. Czytelnicy – zarówno z komputerów domowych, jak i komputerów UW – mają dostęp do katalogów, pełnotekstowych czasopism elektronicznych udostępnianych w sieci UW (np. AtoZ), baz udostępnianych przez Internet (np. EBSCO, Encyclopaedia Britannica Online, ProQuest, w ostatnim czasie uruchomiony został dostęp do bazy Taylor & Francis Online, kolekcja zawiera ok. 2 000 tytułów czasopism), baz wielodzielnicowych ogólnodostępnych (np. Literatura Online), baz bibliotek cyfrowych, kolekcji zdigitalizowanych książek i czasopism (np. e-BUW) oraz wykazu bibliotek wirtualnych polskich i zagranicznych. Moduł humanistyczno-społeczny dostępny w sieci UW poprzez multiwyszukiwarkę EDS lub poprzez listę czasopism (Full Text Finder). Wieloegzemplarzowe zestawy podręczników do praktycznej nauki języka niemieckiego znajdują się w pokojach odpowiednich wykładowców celem bezpośredniego wykorzystania na zajęciach grupowych. Czytelnicy mogą korzystać ze zbiorów Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego (BUW) oraz pozostałych bibliotek sieci UW współtworzących wspólny katalog. Zakresu tematyczny oraz zasięg językowy zasobów bibliotecznych, informacyjnych oraz edukacyjnych odpowiada potrzebom wynikającym z realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku, w tym w szczególności osiągania efektów kształcenia mających na celu przygotowanie studentów do prowadzenia badań na studiach I stopnia i zapewnienie im udziału w badaniach na studiach II stopnia. Wielkość

zasobów bibliotecznych dostosowana jest do liczebności studentów na ocenianym kierunku oraz planów jego rozwoju.

Poza tym do dyspozycji pracowników i studentów Instytutu są biblioteki Instytutu Goethego, Austriackiego Forum Kultury, Niemieckiego Instytutu Historycznego oraz zasoby bibliotek innych instytucji, w tym Biblioteki Narodowej w Warszawie. Z pozostałych bibliotek krajowych oraz zagranicznych mogą korzystać w ramach wypożyczalni międzybibliotecznej.

Czytelnia biblioteki Instytutu Germanistyki poza swoją zasadniczą funkcją posiada wyodrębnioną część charakteryzującą się wyjątkowym wykorzystaniem przestrzeni akademickiej. Może być zaplanowana do spotkań autorskich oraz jako miejsce organizacji wydarzeń artystycznych i kulturalnych zarówno uniwersyteckich jak i pozauniwersyteckich, spotkań z twórcami filmowymi oraz jako miejsce spotkań z interesariuszami zewnętrznymi. Jest przestrzenią projektową dla studentów, pracowników i organizacji akademickich, miejscem spotkań i warsztatów koła naukowego KoNIG. Ponadto czytelnia we współpracy z Uniwersyteckim Ośrodkiem Transferu Technologii włączyła się do projektu Inkubator Przedsiębiorczości. We współpracy z Biurem Innowacji w Przestrzeni Akademickiej i dzięki wsparciu finansowym władz UW czytelnia pełni rolę czytelnicy wzorcowej dla pozostałych jednostek UW.

Biblioteka przystosowana jest do udostępniania swoich zasobów osobom niepełnosprawnym w sposób zindywidualizowany.

Instytut dysponuje rozwiązaniami systemowymi w zakresie zakupu książek zagranicznych, a mianowicie pracownicy zgłaszają potrzebę zakupu książki kierownikom Zakładów na własne potrzeby naukowe, która po wykorzystaniu zasila księgozbiór Biblioteki Instytutu. Poza tym część środków z funduszy na badania statutowe przeznaczona jest na zakup prenumeraty czasopism.

Rozwój i doskonalenie infrastruktury

Infrastruktura, którą dysponuje Instytut Germanistyki, zaspokaja potrzeby studentów i kadry naukowo-dydaktycznej. Dotyczy to również systemu biblioteczno-informacyjnego, którego zasoby uwzględniają aktualny zakres kształcenia oraz prowadzone w instytucie badania naukowe. Zbiory biblioteczne są na bieżąco aktualizowane, zgodnie z potrzebami dydaktyki i prowadzonych badań naukowych. Infrastruktura dydaktyczno-naukowa wydziału wzbogaci się w najbliższym czasie o nowy budynek (zlokalizowany równolegle do już istniejącego), którego realizacja znajduje się w fazie opracowania architektonicznego. uczelnia przeznaczy na tę inwestycję 970 mln zł.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

7.1. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa

Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną i naukową, umożliwiającą realizację programu kształcenia i osiągnięcie przez studentów, w tym studentów niepełnosprawnych, zakładanych efektów kształcenia, a także prowadzenie badań naukowych. W nowoczesnym budynku instytut posiada wystarczającą liczbę dobrze wyposażonych w urządzenia multimedialne sal dydaktycznych oraz pracownię komputerową służących do realizacji procesu kształcenia, w tym w szczególności osiągania przez studentów przygotowania do prowadzenia

badan naukowych. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa służąca do realizacji procesu kształcenia oraz prowadzeniu badań naukowych dostosowana jest do potrzeb osób niepełnosprawnych w sposób zapewniający im pełne uczestnictwo w procesie kształcenia, przygotowanie do prowadzenia badań i udział w badaniach oraz korzystanie z technologii informacyjno-komunikacyjnej. Brak barier architektonicznych jak i oznakowanie sal dydaktycznych i biurowych tabliczkami z pismem Braille'a, dźwiękowe zapowiadanie pięter oraz przystosowanie pomieszczeń sanitarnych świadczy o zaspokajaniu przez uczelnię indywidualnych potrzeb osób niepełnosprawnych. Instytut posiada stały kontakt z Biurem ds. Osób Niepełnosprawnych UW. Uczelnia stwarza pracownikom i studentom warunki do nieograniczonego, bezprzewodowego dostępu do korzystania z Internetu oraz oprogramowania wspierającego technologię informacyjno-komunikacyjną i zapewnia bezpieczeństwo bazy dydaktycznej i naukowej pod względem przepisów BHP. jedynym mankamentem zgłaszanym zarówno przez studentów jak i pracowników jest niedostosowanie krzeseł z pulpitemi do potrzeb osób leworęcznych.

7.2. Zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne

System biblioteczny składa się z bogato wyposażonej instytutowej biblioteki. Księgozbiór obejmuje książki, czasopisma o zasięgu międzynarodowym, zbiory specjalne i audiowizualne – dostosowane do potrzeb pracowników i studentów jednostki. Zakres tematyczny oraz zasięg językowy zasobów bibliotecznych, informacyjnych oraz edukacyjnych odpowiada potrzebom wynikających z realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku, w tym w szczególności osiągnięcia efektów kształcenia mających na celu przygotowanie studentów do prowadzenia badań na I stopniu studiów i zapewnienie im udziału w badaniach na II stopniu studiów. Wielkość zasobów bibliotecznych dostosowana do liczebności studentów na ocenianym kierunku oraz planów jego rozwoju.

Biblioteka, podobnie jak cała uczelnia, umożliwia korzystanie ze swoich zasobów zależnie od potrzeb osobom niepełnosprawnym.

7.3. Rozwój i doskonalenie infrastruktury

Jednostka monitoruje i stale doskonali infrastrukturę dydaktyczną i naukową oraz system biblioteczno-informacyjny, zapewniając udział studentów i pracowników w tych procesach.

Zalecenia

- 1) Dostosowanie krzeseł z pulpitemi do potrzeb osób leworęcznych.

Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia

- 8.1. Skuteczność systemu opieki i wspierania oraz motywowania studentów do osiągnięcia efektów kształcenia
- 8.2. Rozwój i doskonalenie systemu wspierania oraz motywowania studentów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

Skuteczność systemu opieki i wspierania oraz motywowania studentów do osiągnięcia efektów kształcenia

Podczas spotkania z ZO PKA studenci wskazali, iż jednym z głównych powodów, dla którego ponownie wybraliby studia na wizytowanym kierunku jest wsparcie ze strony jednostki w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia. Najistotniejsze z tego punktu widzenia są działania jednostki w zakresie wsparcia studentów w udziale w programach wymiany międzynarodowej oraz otoczeniem społeczno-gospodarczym związanym z kierunkiem germanistyka.

Nauczyciele akademicki zawsze są dostępni podczas konsultacji. Odbywają się one w terminach dostosowanych do planu zajęć studentów. Terminy konsultacji są dostosowane do potrzeb osób studiujących zarówno w trybie stacjonarnym jak i niestacjonarnym. Studenci wizytowanego kierunku regularnie korzystają z możliwości kontaktu z nauczycielami za pośrednictwem poczty elektronicznej, podkreślając przy tym sprawną komunikację i możliwość uzyskania szybkiej odpowiedzi zwrotnej.

System rozpatrywania próśb i zażaleń w opinii studentów działa sprawnie. Studenci zgłaszają swoje postulaty poprzez samorząd studencki. Mają również możliwość bezpośredniego kontaktu w sprawach studenckich z władzami jednostki, z którego korzystają. Dyrektor instytutu przydziela każdemu rocznikowi opiekuna roku, którym jest doświadczony nauczyciel akademicki. Opieka nad danym rocznikiem trwa przez cały cykl studiów. Opiekun roku udziela studentom rad i informacji związanych z organizacją toku studiów, wskazuje osoby właściwe (koordynatorów) zajmujące się programami wymiany studenckiej czy systemem USOS.

Samorząd studentów otrzymuje środki finansowe na swoją działalność oraz niezbędne wsparcie organizacyjne. Aktywność samorządu studenckiego objawia się chociażby poprzez organizowanie cyklicznych spotkań dla studentów i pracowników, związanych z tematyką studiów. Przedstawiciele studentów uczestniczą ponadto w rozwiązywaniu problemów koleżanek i kolegów w oparciu o *Regulamin studiów*, a także w stanowią wsparcie dla kandydatów w procesie rekrutacyjnym oraz studentów podczas przyznawania pomocy materialnej.

Pomoce naukowe niezbędne do uzyskania odpowiednich efektów kształcenia są w opinii studentów przydatne. Jakość materiałów dydaktycznych jest oceniana pozytywnie. Nauczyciele akademicki wysyłają materiały na swoje zajęcia za pośrednictwem poczty elektronicznej do wszystkich studentów uczestniczących w kursach. Z perspektywy studentów ocenianego kierunku materiały wysyłane drogą elektroniczną są na odpowiednim poziomie, adekwatne do treści omawianej na zajęciach.

Podczas spotkania z ZO PKA licznie zgromadzeni studenci chętnie wskazywali mocniejsze i nieliczne słabsze strony kierunku.

Niewątpliwym autem jest w opinii studentów różnorodność oferty dydaktycznej, w tym zajęć wybieralnych na I stopniu oraz ścieżek specjalizacyjnych na II stopniu studiów. Bardzo istotna dla studentów jest również skuteczna współpraca z uczelniami zagranicznymi w zakresie wymiany międzynarodowej, co dotyczy zwłaszcza krajów niemieckojęzycznych. Studenci podczas spotkania z ZO PKA wskazywali na konkretne przykłady wyjazdów, które pozytywnie wpłynęły nie tylko na proces kształcenia ale i realizację własnych ambicji związanych z karierą zawodową.

Jedną z najmocniejszych stron wizytowanego kierunku jest wsparcie studentów w kontaktach z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Wymienianym przez studentów przykładem są liczne spotkania z przedstawicielami ambasady Republiki Federalnej Niemiec, co pozwala w ich opinii poznać realia funkcjonowania tego kraju. Ponadto jednostka umożliwia współpracę m.in. z ośrodkami kultury, poprzez zapraszanie na wykłady eksperckie bądź włączanie się w organizację konferencji, seminariów i spotkań tematycznych.

Podczas wizytacji ZO PKA rozmawiał z przedstawicielami kół naukowych działającymi w ramach jednostki. Koła działają aktywnie, biorąc udział w konferencjach, a także uczestnicząc w badaniach naukowych. Studenci otrzymują bardzo dobrą w ich opinii opiekę merytoryczną, a także materialne środki do rozwijania swoich zainteresowań. Koła naukowe są finansowane są przez jednostkę.

Regulamin Studiów przewiduje zasady, według których jednostka powinna wspierać proces kształcenia studentów z niepełnosprawnościami. Jednostka współpracuje z Biurem ds. Osób Niepełnosprawnych UW w zakresie zapewnienia im udogodnień natury logistycznej oraz technologicznej (laptopy, wsparcie pracowników BON UW, obsługa teleinformatyczna).

Studentom zapewnia się możliwość realizacji indywidualnej ścieżki kształcenia. Korzystanie przez studenta z indywidualnego trybu kształcenia, dostosowanego do jego zainteresowań naukowych, bądź wynikającej z sytuacji życiowej jest określone odpowiednimi przepisami *Regulaminu Studiów*. Studenci korzystają w praktyce z zaproponowanych rozwiązań, co pozwala im m.in. podejmować pracę zawodową w trakcie trwania studiów.

Studenci bardzo pozytywnie oceniają jakość obsługi administracyjnej w sprawach związanych z procesem dydaktycznym oraz pomocą materialną. Pracownicy są przygotowani merytorycznie do pełnienia swoich funkcji. Godziny otwarcia dziekanatów są dogodnie dla studentów. Sprawnie funkcjonuje komunikacja za pośrednictwem poczty elektronicznej z pracownikami administracyjnymi uczelni.

Rozwój i doskonalenie systemu wspierania oraz motywowania studentów

System opieki i wsparcia można określić jako kompleksowy, odnoszący się do wszystkich istotnych z perspektywy studenta aspektów. Działalność jednostki w tym zakresie uwzględnia wszystkie pojawiające się potrzeby, jest również dostępna dla każdego ze studentów, a informacje o niej znajdują się na stronie www uczelni, jednostki i instytutu.

Kluczowym aspektem w zakresie monitorowania oraz wspierania i doskonalenia systemu opieki oraz kadry kształcącej studentów jest ankietyzacja zajęć dydaktycznych. Studenci wypełniają formularze, a ich wyniki są analizowane i przekazywane prowadzącym dane zajęcia wraz z sugestiami udoskonalenia w ramach potrzeb procesu dydaktycznego. W opinii studentów rozwiązania wprowadzone przez jednostkę w tym zakresie są skuteczne.

Informacje o formach opieki nad studentami mogą oni uzyskać za pośrednictwem strony internetowej jednostki, portalów społecznościowych gdzie Wydział aktywnie informuje o swoich działaniach, a także w tradycyjny sposób, podczas spotkań z władzami jednostki, poprzez akcje informacyjne oraz w dziekanatach. Informacje przekazywane studentom są kompleksowe, dotyczą wszystkich interesujących ich aspektów, a także łatwo dostępne i aktualne.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Jednostka realizuje wszystkie zadania związane z opieką i wsparciem studenta w jego procesie kształcenia w sposób odpowiedni. Działania mają charakter kompleksowy, uwzględniają zróżnicowane potrzeby różnych grup studentów. Ważnym aspektem oceny wizytowanego kierunku jest szeroki nacisk na umiędzynarodowienie studiów, co w opinii interesariuszy wewnętrznych pozytywnie wpływa na uzyskiwanie kierunkowych efektów kształcenia. Równie istotne dla studentów jest utrzymywanie stałego kontaktu z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Zalecenia

Brak.

8. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny

Poprzednia ocena PKA przeprowadzona była na kierunku filologia, w ramach którego germanistyka stanowiła jedną ze specjalności. Wnioski z oceny sformułowane były więc w sposób ogólny, nie zawsze adresowany do kształcenia w zakresie poszczególnych języków.

Zalecenie	Charakterystyka działań doskonalących oraz ocena ich skuteczności
Poprawa infrastruktury dydaktycznej	Jednostka przeniosła się do nowej siedziby w nowoczesnym gmachu, w pełni przystosowanym do potrzeb osób niepełnosprawnych i dobrym wyposażeniu dydaktycznym.